

muziekwereld

In tijden van corona

Ntb.

vakbond voor musici

Corona (2)

“Deze *Muziekwereld* staat, het kan helaas niet anders, in het teken van de coronacrisis, die voor de podiumkunsten, meer nog dan voor de rest van de maatschappij, nog lange tijd voort zal duren.” Zowel de openingszin van het redactioneel als de onvermijdelijke titel, passen als een trieste illustratie; ze zouden net geschreven kunnen zijn, of gekopieerd uit talloze andere artikelen.

De coronacrisis duurt voort. Van een “nieuw normaal” is nog lang geen sprake. Telkens lijkt er hoop en blijkt de samenleving niet in staat met kleine beperkingen te leven. In de week voor het ter perse gaan van dit blad verscherpte de regering de regels voor onder meer horeca, uitgaan en thuisbezoeken. Een officiële avondklok en een hernieuwde sluiting van horeca en theaters wordt dreigend in de zak gehouden.

Het is onvermijdelijk: economie moet wijken voor gezondheid en voor mensenlevens. Maar evengoed is het moeilijk leven met de onzekerheden die met name de ‘publiekindustrie’ (om die term maar als verzamelnaam te gebruiken) moet ondergaan.

Soms lijken maatregelen vooral symbolisch bedoeld. Begrijpelijk misschien, want symbolen hebben een grote waarde, ook in de politiek. Maar het maximum van 30 bezoekers in theaters en bioscopen zoals op 28 september werd aangekondigd, lijkt niet reëel binnen de uiterst zorgvuldige omgang met publiek en met gezondheid, juist in theaters en bioscopen. Het is te hopen dat, wanneer u dit stuk leest, iets meer evenwicht in de maatregelen zal zijn bereikt.

Meer dan de pijn van de maatregelen zelf is er de al genoemde onzekerheid. Een vermogens- en partnertoets werd

Redactioneel

geïntroduceerd voor wie beroep wilde doen op de tweede TOZO. De vermogenstoets verviel tenslotte, na weken discussie. De partnertoets blijft vooralsnog. Een bijzonder onderscheid ten opzichte van werknemers, die middels de NOW (subsidie van werkgelegenheid via de werkgevers) niet op hun partner worden afgerekend.

Zijn het onvergelijkbare grootheden? Appels en peren? Misschien (zie ook p.31), maar het voelt onrechtvaardig hoe de zzp’er telkenmale kind van de rekening lijkt te moeten zijn. Hoe de maker onveranderlijk kind van de rekening is.

Ben van den Dungen (lid van de Ledenraad van Kunstenbond en bestuurslid van de VCTN) bepleit in deze *Muziekwereld* (p.25) een fundamentele verandering in het beleid: weg van de gesubsidieerde stenen: subsidieer de cultuurproductie via de maker zelf. Laat hem (of haar) zijn/haar podium vinden of opzetten. We hebben niets aan stenen als er geen publiek binnen mag. Maar zelfs als dat wel het geval is: stel ‘het product’ centraal en niet, zoals gebruikelijk, het management en de faciliteiten.

De kansen van de coronacrisis: de mogelijkheid van een crisis te leren en ook voor lange termijn betere keuzes te maken en betere prioriteiten te stellen, lijkt (vooralsnog) onvoldoende opgepakt te worden.

Dat mag niet voortduren.

Erwin Angad-Gaur

senior adviseur Kunstenbond/Ntb en directeur VCTN

Inhoud

- 4

Wat speelt er?

kort nieuws

interview met Ben van den Dungen en Oscar van der Pluijm
- 6

‘Met dit systeem laten we mensen anders denken’
- 12

Popsubsidiefonds werpt vruchten af
- 15

Nuttige fondsen in tijden van corona

Column Maurits Fondse
- 16

Ik worstel, maar kom ik nog boven?
- 17

VCTN-nieuws

Vers geperst
- 18

cd-recensies
- 21

De favoriete compositie van...
- 22

Poptempel in coronatijd
- 25

Bakstenen en cultuur
- 26

Herwaardering kunsteducatie als stimulans voor de toekomst

Muziekwereld nr. 3 – 2020

- EHBO

28

Checklist contracten voor livestreaming

31

Zzp’ers blijven politieke kind van de rekening

ZZP

32

Fiscale aspecten van subsidies

Column Bart Wirtz

35

Een gouden toekomst

juridisch

36

Investeringsen zolderkamerproducers verdienen ook bescherming

Ntb-verzekeringen

40

Het leven zit vol financiële gevaren

Column Stan Rijven

41

Diversitijd

Onder de leden

42

Saskia Rekké

colofon

Muziekwereld is het blad van de Vakgroep Muziek Kunstenbond/Ntb vakbond voor musici

Oostenburgervoorstraat 152
1018 MR Amsterdam
T: 020-2108050
E: info@kunstenbond.nl
I: www.ntb.nl

De Ntb is op werkdagen telefonisch bereikbaar tussen 12:00 en 17:00 uur. U kunt uw vragen en andere zaken ook per fax of email aan ons voorleggen.

omslagillustratie: Niels Vinck

Redactie:

Erwin Angad-Gaur (hoofdredacteur), Jeroen Akkermans (eindredacteur), Anita Verheggen

Met medewerking van:

Maurits Fondse, Bjorn Schipper, rakenDra Smit, Jimmy Tigges, Bart Wirtz, Michael Klier, Patrick Onderweegs, Peter Boertje, Eloy Veldhuijzen, Ben van den Dungen, Rianne van der Molen, Stan Rijven en Karin Boelhouwer

Illustraties

Robert Swart

Basisvormgeving / Lay-out:

Robert Swart

Drukwerk

Vellendrukkerij BDU, Barneveld

Ntb/vakgroep Muziek Kunstenbond

Bestuur
Alexander Beets (voorzitter),
Will Maas (secretaris/penningmeester),
Guus Bleijerveld,
Daan van der Bruggen,
Ad Hoendervangers,
Patrick Onderweegs,
Simone Vierstra

Bureau
Administratie en helpdesk
Secretariaat info@kunstenbond.nl

Juridische zaken/contracten
juridischadvies@kunstenbond.nl

EHBO-project (over muziekproducties)
rakenDra Smit rakendrasmit@kunstenbond.nl

Werkgebieden

Lichte muziek en artiesten:
Anita Verheggen anitaverheggen@kunstenbond.nl
pop
rakenDra Smit rakendrasmit@kunstenbond.nl
Orkesten & Muziekdramatische kunst:
Mark Gerrits markgerrits@kunstenbond.nl
Kamermuziek:
Anita Verheggen anitaverheggen@kunstenbond.nl
Auteurs- en Naburig Recht:
Erwin Angad-Gaur erwinangadgaur@kunstenbond.nl
Muziekonderwijs:
Karin Boelhouwer karinboelhouwer@kunstenbond.nl

pagina 5

‘Met dit systeem laten we mensen anders denken’

Het Nationaal Podiumplan moet de jazz- en worldsector een nieuwe impuls geven. Saxofonist Ben van den Dungen en cultureel ondernemer Oscar van der Pluijm zijn sinds het begin betrokken bij het project. ‘Met dit plan kunnen musici op nieuwe speelplekken terecht komen.’

tekst: Rianne van der Molen fotografie: Minke Faber

Het podiumcircuit in de jazz- en worldsector staat al jaren onder druk en met de komst van corona is de nood nog hoger geworden. Subsidie krijgen als maker is lastig, want het geld komt slechts bij een select gezelschap terecht. Zijn onvrede met de situatie deelde saxofonist Ben van den Dungen met collega-saxofonist Alexander Beets, die onder meer actief is als bestuurslid bij Stichting JazzNL en commissielid is van het Sena Performers Muziekproductiefonds. Samen betrokken ze vervolgens Anita Verheggen (Kunstenbond/Ntb) en Oscar van der Pluijm (directeur van het World Music & Dance Centre in Rotterdam, waar het podium GROUNDS inzit) erbij. Ze bedachten een Nationaal Podiumplan, waar alle musici in de sector gebruik van kunnen maken.

Jullie waren al eerder met dit idee bezig, is het door corona in een stroomversnelling gekomen?

Ben: 'Dat denk ik wel. In de jazz en world is het al langer een glijdende schaal naar beneden. Als een soort dagloner proberen veel musici hun inkomen bij elkaar te scharrelen. Elke 100 piek is er één, hoorde ik eens een collega zeggen. Maar het tekort in je huishoudelijke begroting wordt daarvoor steeds groter. Nu door corona alles stilligt, wordt het helemaal ingewikkeld. Zelf voelde ik dat ook. Mijn agenda was vol, maar opeens werd alles afgezegd. En dat niet alleen, nu alles weer opstart is dat verre van voldoende. Alle podia hebben het zwaar. Hoe lang houden we dit vol?'

Oscar: 'In de zaal van Grounds past 300 man publiek. We zitten nu op maximaal 50 personen die allemaal moeten zitten. Het publiek waardeert de concerten op deze manier enorm, maar financieel is het onrendabel. Op de lange termijn kunnen we dit niet volhouden. Al weet ik echt wel dat

de grootste klappen zijn gevallen bij de freelancende musici; die hebben helemaal geen vangnet.'

Waarom is er volgens jullie een nieuw subsidiesysteem nodig?

Ben: 'Het huidige systeem in Nederland is helemaal niet gericht op de makers. Het grootste gedeelte komt bij organisaties terecht, waar het in stenen en personeel gaat zitten. Van het andere deel komt een klein stukje bij de makers. Een select gezelschap bepaalt wie dat geld krijgt. De overheid voelt als een vader met veel kroost, die alleen zijn favoriete kinderen te eten geeft. Met dit systeem kunnen we mensen anders laten denken. Juist in een tijd waarin het zo zwaar is voor de hele culturele sector. Ik hoop dat we hiermee een signaal afgeven aan de beleidsmakers.'

Oscar: 'Het is voor iemand in de jazz of world lastig om een subsidie aan te vragen. Vaak moet je namelijk een duidelijk meerjarenplan hebben. Een klassiek ensemble kan dat goed uitstippelen, maar in onze sector is het niet zo vastomlijnd. Het is een andere manier van werken.'

Zou het algemene subsidiebeleid eigenlijk anders ingericht moeten worden?

Ben: 'Absoluut, al proberen we met dit plan een stap in de goede richting te zetten. Ik geloof dat we in dit land als musici allemaal evenveel rechten hebben. Nu mogen een paar mensen de voorwaarden bepalen. Bovendien praat het Rijk vooral met de grote partijen zoals Mojo, Tivoli en het Concertgebouw. Daar wordt het beleid exclusief van. Ik geloof dat het leger van die dagloners net zo veel waard is als dat selecte groepje.'

Oscar: 'De huidige systematiek gaat uit van externe kwaliteitsbepaling. Daarmee negeren ze dat binnen

het maakproces de kwaliteit heel vaak wordt getoetst. Allereerst selecteren de professionals zelf wat goed is, daarna bepalen de programmeurs of de musici geschikt zijn voor hun podium en ten slotte bepalen bezoekers of ze ervoor willen betalen. In die keten wordt constant op kwaliteit geselecteerd. Subsidie laten bepalen door een kleine groep voelt voor mij oneerlijk. We hebben in ons land een breed muzieklandschap vol bijzondere artiesten. Als dit beleid doorgaat, raken we dat kwijt.'

Met dit plan willen jullie inclusief zijn. Hoe doe je dat?

Ben: 'Het idee is gebaseerd op een oud subsidiesysteem, destijds bedacht door Hans Dulfer. Hij had vanuit de Stichting Jazz in Nederland – wat gelieerd was aan de BIM en het Bimhuis – een budget geregeld van pak hem beet 280.000 gulden. Zijn plan werkte heel simpel. Bij de BIM hadden ze een soort norm bedacht en vonden dat jazzmusici minimaal 250 gulden per concert moesten verdienen. Als musici ergens werden uitgenodigd – in bijvoorbeeld een jazzclub – konden ze een aanvraag doen. Ze moesten dan, per musicus, minimaal de helft van die 250 gulden van die jazzclub krijgen. Vervolgens vulde de Stichting Jazz in Nederland dit aan tot 250 gulden. Dat werkte heel goed, tot de stroom van jonge musici steeds groter werd. Binnen no time was er teveel animo en ontstond er gedoe. Hierdoor werd uiteindelijk de stekker uit het project getrokken.'

Hoe voorkomen jullie dat dit straks bij het Nationaal Podiumplan gebeurt?

Ben: 'In grote lijnen is ons plan hetzelfde. Maar we hebben het wel gemoderniseerd en trekken natuurlijk lessen uit het verleden. Heel sim-

'Ik geloof dat we in dit land als musici allemaal evenveel rechten hebben.'

pel gezegd werkt het als volgt: een jazzband wordt gevraagd voor een optreden in het informele circuit. Dat concert moet openbaar zijn, er moet entree geheven worden, het podium

mag niet gesubsidieerd worden en het podium moet aan de formatie minimaal 132 euro per persoon betalen. De groep zelf moet in ieder geval 12 maanden bestaan en in de 18 maanden

'Ik hoop dat het budget groeit en dat hierdoor overal in Nederland toffe speelplekken ontstaan. Of het nu concerten in de huiskamer zijn of optredens in de parkeergarage; alles kan.'

CV Ben van den Dungen
Geboren 29 oktober 1960, Haarlem

- 1988:** Cum laude afgestudeerd als saxofonist aan het Koninklijk Conservatorium in Den Haag. Deed daarna studies in New York (jazz), Cuba (Afro-Amerikaanse muziek) en Colombia (arrangeren in latin-muziek).
- 2000:** Studeerde een aantal jaren klassieke Indiase muziek in Mumbai (India).

Vanaf 1982 treedt Ben op als professionele musicus en sindsdien heeft hij meer dan 6000 concerten in zo'n 70 landen gegeven met de jazz/latingroep Nueava Manteca, het Van Den Dungen/Hoogendijk Quintet en de groep Brand New Orleans. Ook is hij docent aan het Rotterdams Conservatorium sinds 1991. Sinds 1993 is Ben zakelijk en artistiek leider van JWA (Jazz and Worldmusic Agency). In 2019 werd hij lid van de Raad van Rechthebbenden van Buma/Stemra, lid van de Ledenraad van de Kunstenbond en bestuurslid van VCTM.

ervoor zes concerten (of meer) hebben gegeven met betalende bezoekers. Ook moeten ze in Nederland gevestigd zijn en mogen ze geen structurele subsidie ontvangen. Musici mogen met hun groep maximaal 20 keer per jaar gebruik maken van de regeling. Wie aan de eisen voldoet, krijgt via het Nationaal Podiumplan per muzikant een bedrag van 132 euro uitgekeerd voor het optreden, met een maximum van 750 euro.'

Oscar: 'Op dit moment kunnen we dankzij Sena Performers van start met een budget van 150.000 euro, maar we hopen dat meer partijen aansluiten. Tegelijk is dit een pilot, dus in het komende jaar zullen we zien hoe effectief deze vorm van subsidiëring is. Het mooie is dat musici verder niet getoetst worden; als zij aan de voorwaarden voldoen is dat genoeg. Daarbij willen we ook het starten van eigen podia stimuleren door initiatieven te ondersteunen met een opstartbonus van 5000 euro uit dit fonds. Dat moeten ze dan wel besteden aan de programmering.'

Wat hopen jullie daar als eerste mee te bereiken?

Oscar: 'Het belangrijkste is dat musici nu met behulp van dit plan op nieuwe speelplekken terecht kunnen komen. Of dat nu kerken, verbouwde stallen of huiskamers zijn; overal in Nederland organiseren liefhebbers concerten. Die zitten allemaal onder de radar van het subsidiestelsel. Met deze regeling kunnen we die kleine podia met een beperkt budget helpen en er tegelijk voor zorgen dat de muzikant in ieder geval een acceptabele gage krijgt.'

Met zo'n optreden verdienen musici in totaal 264 euro. Waarom dat bedrag?

Ben: 'We wilden dat musici door deze subsidie eerlijk betaald worden. Nog steeds zijn het geen enorme

verdiensten, maar wel meer dan wat formaties nu vaak krijgen. Het is bij deze regeling aan de musicus zelf om te onderhandelen met het podium. Vanuit ons is het een harde eis dat zij minimaal 132 euro per muzikant bijdragen.'

Is dat een realistische eis om te stellen aan podia?

Oscar: 'Natuurlijk ken ik de verhalen van musici die gevraagd worden om gratis of tegen een reiskostenvergoeding te spelen. Maar op die podia willen we ons niet richten. Deze regeling past beter bij die eerdergenoemde informele podia. Die vaak volledig draaien op vrijwilligers. Die echt wel willen betalen, maar niet veel hebben. Met een normale toegangsprijs moet je musici best die 132 euro per persoon kunnen betalen. En waar hebben we het over? Het gaat om high professionals die iedere dag bezig zijn met hun muziek. 132 euro is nog steeds heel weinig.'

Is het lastig om de aanvraag als muzikant gehonoreerd te krijgen?

Ben: 'Juist helemaal niet, dat is het mooie van dit plan. Zolang je maar voldoet aan de gestelde voorwaarden, die transparant zijn. Mooi is ook dat er weinig overhead bij dit project is; het is zuiver een computersysteem waarin de aanvraag gedaan kan worden. Dat zal natuurlijk gemonitord moeten worden, maar de kosten blijven beperkt.'

Oscar: 'Het mooie is dat niemand van bovenaf kan bepalen of een aanvraag wel of niet gehonoreerd wordt. Iedereen heeft gelijke kansen. En als musicus kun je ook zelf een kleinschalig podium initiëren of muziekliefhebbers benaderen met de vraag om een concert te organiseren.'

Volgend jaar gaat het project de pilotfase in. Waar verwachten jullie dat we over vijf jaar zijn?

Oscar: 'Ik hoop dat het dan verder uitgerold is. Dat we een mooie database hebben van goede speelplekken, die musici actief kunnen benaderen. Maar uiteindelijk hoop ik dat dit plan zo succesvol is dat het ook in sectoren buiten de jazz en world gebruikt kan worden. Het zou ervoor kunnen zorgen dat het weer makkelijker wordt

om als muzikant te overleven.'

Ben: 'Ik hoop dat het budget groeit en dat hierdoor overal in Nederland toffe speelplekken ontstaan. Of het nu concerten in de huiskamer zijn of optredens in de parkeergarage; alles kan. Dus wees vooral creatief en positief, laten we er samen voor zorgen dat het een succes wordt!' ||

'Het mooie is dat niemand van bovenaf kan bepalen of een aanvraag wel of niet gehonoreerd wordt. Iedereen heeft gelijke kansen.'

CV Oscar van der Pluijm
Geboren op 29 juli 1969

- 1998:** Masterdiploma klassiek gitaar, Rotterdams Conservatorium.
- 1999:** Masterdiploma Kunst- en Cultuurwetenschappen, Erasmus Universiteit, Rotterdam.

Oscar van der Pluijm is een ervaren culturele ondernemer. Hij is oprichter van O ZO management; een advies- en managementbureau voor de culturele sector. Daarnaast is hij directeur van het World Music & Dance Centre (WDMC). Dit culturele verzamelgebouw herbergt een podium (GROUNDS) en biedt verschillende vormen van muziekonderwijs aan.

Popsubsidiefonds werpt vruchten af

***Upstream: Music* is een door Sena en het ministerie van OCW gefinancierde subsidieregeling voor popmusici in de ‘mid-career’-fase, bedoeld ter investering in hun verdere ontwikkeling. Een recent verschenen onderzoeksrapport moet ondersteuning bieden aan de beslissing of de regeling die in januari 2019 voor drie jaar van start ging na 2021 wordt voortgezet.**

tekst: Jimmy Tigges

‘Ik heb er jaren voor gelobbyd,’ zegt Anita Verheggen, beleidsmedewerker bij de Ntb/Kunstenbond en namens Sena Performers lid van de Raad van Aangeslotenen (RvA). ‘Popmusici worden indirect wel via de poppodia gesubsidieerd, maar dat een band zelf subsidie krijgt om projecten op poten te krijgen is in Nederland een taboe. Dat zag je toen De Staat vier jaar geleden door het Fonds Podiumkunsten werd gesubsidieerd, de VVD stond op zijn achterste poten. ‘Pop is geen kunst’, ‘ze moeten hun eigen broek ophouden’, waren de reacties. Popmuziek heeft altijd een lage status gehad, terwijl we potverdrie stikken van de conservatoria en beroepsopleidingen.’

Met een zak geld van Sena in de hand klopte Verheggen aan bij de ministeries van Economische Zaken en OCW. Haar voorstel: ‘Wij leggen geld in, jullie matchen het.’ Het duurde een tijdje, maar uiteindelijk hapte OCW toe. Het Fonds Podiumkunsten (FPK) kreeg geld ter beschikking om in samenspraak met Sena een regeling te ontwerpen en uit te voeren. Na ruggespraak met de sector, over de vraag ‘hoe zorgen we dat de regeling goed

aansluit bij de poppraktijk en tegelijkertijd aan de overheidseisen voldoet?’ is *Upstream: Music* in januari 2019 voor de eerste drie jaar opgestart.

OCW en Sena financieren het fonds ieder voor vijftig procent. Jaarlijks is er zes ton beschikbaar voor artiesten die al enige tijd bezig zijn en een stevige basis hebben en zo een sprong kunnen maken naar meer publiek en meer inkomsten. De maximale individuele toekenning, waarvan een deel als renteloze lening, bedraagt € 50.000. Van de artiest zelf wordt minimaal € 15.000 eigen inleg verlangd.

Mid-career

‘In de beginfase van je carrière lukt het meestal wel om je plannen uit te voeren, zij het soms met horten en stoten,’ verklaart adjunct-directeur Dennis Stam van het FPK de keuze voor de mid-career-artiesten. ‘Als je een paar jaar bezig bent, wordt het zaak je te verdiepen. Dan wordt het moeilijker. Vaak is het eerste enthousiasme van de platenmaatschappij ook een beetje weg. Dan zijn er investeringen nodig, als je op langere termijn je brood wil verdienen als artiest.’

Zeker, er bestonden al verschillende popsubsidierelingen, beaamt

Stam, ‘maar een investeringsfonds als dit ontbrak nog. Ook in het veld werd gepleit voor een regeling. Toen de basis was gelegd, zijn we met een werkgroepje aan de slag gegaan. Daarin zaten mensen uit diverse hoeken, zoals publishers en vertegenwoordigers van platenmaatschappijen. We hebben ons gebogen over de vraag “waar is precies behoefte aan?”’

Bestaande financiële regelingen tussen artiesten en labels staan onder druk, zo bleek. ‘Er was behoefte aan ‘maakgeld’, om in een betere studio te kunnen werken of met betere muzikanten,’ vervolgt Stam zijn verhaal. ‘Investeren is nodig om geld te verdienen, daar bestond nog geen concrete regeling voor. Bij het Sena Performers Muziekproductiefonds gaat het om kleinere bedragen. Voor een grotere aanpak heb je grotere investeringen nodig.’

Het FPK vroeg stagiaire Iris van Korven om onderzoek te doen naar de effectiviteit van de regeling. ‘De meeste trajecten van de aanvragers lopen anderhalf à twee jaar, dus was het een goed moment om de eerste resultaten in kaart te brengen,’ zegt Van Korven, die haar onderzoek deed in het kader van haar afstudeerscriptie aan de Radboud Universiteit Nijmegen.

Met onder anderen Verheggen en Stam besprak zij het doel van de regeling, de insteek ervan en de gewenste resultaten. ‘Daarna heb ik een plan gemaakt, een overzicht van vier specifieke factoren die je goed en soms iets minder goed kunt meten: publiek, exposure, optredens en inkomsten. Vervolgens ben ik aan de hand daarvan in gesprek gegaan met de artiesten zelf: wat vinden ze van de regeling, sluit die aan bij de behoeften?’

Onderzoeksresultaten

De door Van Korven geïnterviewde subsidieontvangers vormden een

Een aantal van de subsidieontvangers. Van links boven tot rechtsonder: Thomas Azier, Thijs Kuijken, Steffen Morrison, Karsu en Kraak & Smaak

dwarsdoorsnede uit het brede palet aan stijlen en genres waarin zij actief zijn. Naast muzikant/producer Thomas Azier sprak zij met de horormetal-band Carach Angren, de manager van de Nederlands-Turkse zangeres Karsu, het label Snowstar Records dat aanvragen indiende voor onder anderen folkmuzikant Thijs Kuijken en singer-songwriter Kim Janssen, soulzanger Steffen Morrison en uit de elektro-

nische hoek het producers-, live- en dj-trio Kraak & Smaak.

‘Wat een aantal factoren betreft doet de regeling zijn werk best goed,’ concludeerde de onderzoekster uit de gesprekken. ‘De meeste artiesten zeiden de subsidie te gebruiken om een nieuw album op te nemen of hun exposure te vergroten. Thomas Azier kon werken met het Philharmonisch Orkest, strijkers inhuren en een studio

daarvoor huren. Steffen Morrison wilde met zijn album graag een groter publiek aanspreken. Hij had daadwerkelijk een geplande tour staan in grotere zalen, al ging die niet door vanwege corona. Anderen stonden op het punt van een albumrelease, toen corona net was uitgebroken. Dan is het heel lastig om de ontwikkeling in optredens te meten. De invloed van de coronacrisis is natuurlijk groot.’

Alle zes acts spraken zich positief uit over de subsidie. ‘Ze vonden het heel leerzaam en waardevol om hun plan voor de aanvraag te schrijven. Dat kost best veel tijd en werk. Ze noemden expliciet dat het aanvragen jezelf dwingt om na te denken over welke ontwikkelingen je wil bewerkstelligen, welke investering je wil doen. En je af te vragen: ‘Waar heb ik geld voor nodig?’ De meesten lieten weten dat als het nodig was zij een nieuwe aanvraag zouden indienen. Dat is een goed teken.’

Hoewel het verhogen van de inkomsten het voornaamste doel is van *Upstream*, vonden de artiesten dat zelf niet het belangrijkste, ontdekte Van Korven. ‘Ze vonden het fijn dat de financiële injectie hun de vrijheid en ruimte gaf om groter en grenzelozer te denken. Grappig om te zien was dat ze vooral in het artistieke aspect wilden investeren, overigens wel in de hoop op een stabielere positie in de markt. Ze konden zich helemaal focussen op hun werk en investeren in zaken en expertise waar ze normaliter geen geld voor hadden, zoals het inhuren van een gerenommeerde producer of mixer. Of samenwerken met een kunstenaar die hun artwork deed of een clip maakte.’ Er waren ook kanttekeningen. ‘Een paar artiesten noemden de dertig procent die je moet terugbetalen een mogelijke drempel.’

Vrijheid om te investeren

Verheggen ziet het rapport in zijn algemeenheid als een bevestiging dat de regeling werkt. ‘Er staat in wat goed gaat en aan welke zaken gesleuteld zou kunnen worden. Het moet niet gaan over de vraag of iemand kunstzinnig of artistiek bezig is. Dat willen we juist niet, dan krijg je oeverloze discussies: waarom is het ene wel kunstzinnig of artistiek verantwoord en het andere niet? We willen de artiesten of producers niet daarop beoordelen, wel op de vraag of ze een goed plan hebben

‘De kwaliteit toetsen wij niet, wij kijken puur vanuit zakelijke blik naar het ingediende plan’

ingediend: kan iemand zijn carrière daarmee naar een hoger plan tillen?’

De regeling is bedoeld om artiesten een duwtje in de rug te geven, benadrukt Stam. ‘Het moet renderen. Het gaat er niet om dat je een hit scoort, maar dat je ervan kan bestaan. We willen ze wel de vrijheid geven om zelf te bepalen waarin ze willen investeren. Dat kan goed door het in de artistieke ontwikkeling te zoeken, bijvoorbeeld als brug naar meer exposure. Twee dingen komen zo samen tot een mooi resultaat, maar de kwaliteit toetsen wij niet, wij kijken puur vanuit zakelijke blik naar het ingediende plan. In de voorgesprekken kwam al naar boven dat mensen in de popmuziek niet zitten te wachten op een kwaliteitsoordeel. Dat laten we over aan de markt, aan het publiek dus eigenlijk.”

Een puntje van aandacht is volgens Verheggen de drempel van het minimaal in te leggen startbedrag van € 15.000 door de aanvrager. ‘Daar moeten we kritisch naar kijken, zeker vanwege corona. Misschien moet dat naar beneden worden bijgesteld, anderzijds heb je het wel over mid-career-artiesten die al een stevige basis moeten hebben. Dat zijn afwegingen die meer tijd vergen.’

Stam: ‘Dat artiesten zelf een deel kunnen opbrengen van de kosten via een publisher, sponsor of platenlabel zegt iets over de potentie van hun plannen. De trajecten die zij schetsen zijn vaak voor anderhalf, twee jaar gepland. Album maken, uitbrengen, toeren, nog een keer toeren. Pas na twee jaar kun je er iets over zeggen. Bij de huidige subsidieontvangers zien we dat hun ondersteunde albums

aandacht hebben gekregen in de pers en optredens hebben opgeleverd, al zijn die door corona afgeblazen. Het is een competitieve markt, bij sommige trajecten loopt het wat minder goed dan wij dachten. En we hadden verwacht dat artiesten die bij grote maatschappijen zitten een aanvraag zouden indienen. Dat gebeurt nauwelijks, we weten niet waarom.’

Voortzetting regeling

De beslissing van minister Van Engelshoven van OCW over voortzetting van de regeling stond gepland voor september. Sena beslist daar later dit jaar over. Verheggen: ‘Het is nog ongewis, de sectie Producenten van Sena moet ook akkoord gaan. Die zijn er op zich heel erg positief over, maar ik weet niet of ze er door de coronacrisis financieel nog mee door willen gaan. Het is een hele lastige tijd, maar ik denk dat juist in deze tijd een regeling als *Upstream* hard nodig is. Je moet alleen kijken of de criteria nog wel realistisch zijn. Zelf ben ik er voorstander van om met Upstream door te gaan.”

Stam: ‘We kunnen trouwens nog steeds nieuwe aanvragen gebruiken, het budget voor dit jaar is nog niet op. Het is de moeite waard. Het is heel goed voor een artiest om uit te leggen: wat wil ik doen? Voor jezelf is het eveneens heel nuttig. Als artiest ben je ook ondernemer, als het goed is heb je dat verhaal ook. Wat is je plan? Wat ga je doen? Hoe overtuigend kun je uitleggen dat dat gaat lukken?’

Het is een hele nieuwe manier om te subsidiëren, betoogt Verheggen: ‘Er wordt altijd zo moeilijk gedaan over subsidiëren van popmusici en popmuziek. Eigenlijk zijn wij pioniers en dat is hartstikke leuk. Als deze regeling slaagt, is dat een mijlpaal, dan hebben we best wat bereikt. Voorlopig lijkt het te werken, al gooide corona roet in het eten. Als we dit voor elkaar boksen, zou mij dat een heel blij mens maken.’ II

Nieuwe rondes, nieuwe kansen: nuttige fondsen in tijden van corona

Nu de coronacrisis aanhoudt zie je dat zowel Rijks- als private fondsen hun subsidiecriteria aanpassen en er extra aanvraagfondsen en regelingen worden ingelast om musici te helpen bij het opzetten van (muziek)producties of (om)scholing.

Sena Performers Muziekproductiefonds

Het Sena Performers Muziekproductiefonds heeft opnieuw een z.g. Coronatranche ingelast met versoepelde voorwaarden. De deadline is zondag 1 november 2020. Het fonds biedt musici de kans om met subsidie een kwalitatief hoogwaardige geluidsopname te maken. Je kunt maximaal € 5000 aanvragen om de productiekosten van geluidsopnamen te financieren. Twee derde van dit bedrag is een subsidie en een derde een renteloze lening. Aanvragers moeten het geleende bedrag binnen twee jaar terugbetalen aan Sena en het fonds financiert nooit meer dan 50% van het totaalbudget. De andere betrokken partijen moeten eenzelfde bedrag bijleggen om tot een finished product te komen. Bij deze ronde kunnen zowel performers als producenten een aanvraag doen en het eigen beheer-criterium vervalt. Info over de subsidievoorwaarden en het aanvraagformulier via: www.sena.nl Let op: Ntb/Kunstenbond-leden kunnen hun cd/muziekproductie laten recenseren in dit magazine.

Stuur je cd/muziekproductie en bio naar de Ntb/Kunstenbond, t.a.v. R. Smit, Oostenburgervoorstraat 152, 1018 MR Amsterdam (rakendrasmit@kunstenbond.nl). Releases van cd's/Muziekproducties die met steun van het fonds tot stand zijn gekomen worden ook besproken op de website van Dutch Performers House: www.dutchperformershouse.nl Het radioprogramma Dutch Jazz op Sublime FM besteedt uitgebreid aandacht aan de releases van Jazz/World cd's/Muziekproducties. Mail ze naar presentator Rolf Delfos via: lordsoffle@gmail.com

NORMA-fonds

Bij dit fonds kun je een aanvraag doen voor je muziekproductie of tournee. De deadline van de eerstvolgende aanvraagronde is in januari/februari 2021. Info via: stichting-norma.nl

Fonds Podiumkunsten (FPK)

Speciaal voor popmusici, Upstream: Music Mid-career-popmusici kunnen een tweejarige subsidie uit de Upstream-regeling (zie ook het interview op pag. ... van *Muziekwereld*) aanvragen. Je kunt een compleet plan voor tournees, videoclip, online activiteiten en muziekproducties indienen. Hierbij geldt dat je zelf een bedrag van minimaal € 15.000 moet investeren en 1/3 deel van de subsidie moet terugbetalen. Info over de voorwaarden via: fondspodiumkunsten.nl

Snelloket en Balkonscènes FPK

Het FPK heeft bij een aantal regelingen de subsidiecriteria veranderd i.v.m. de coronacrisis. Dit geldt b.v. voor de Snelloket-regeling waar je subsidie voor je reiskosten kunt aanvragen. Het fonds lanceerde in het voorjaar de Balkonscènes-regeling waarmee kleinschalige producties van podiumkunsten (in b.v. huiskamers, tuinen en balkons) konden worden gerealiseerd. De Balkonscènes-regeling is inmiddels gesloten maar houd de website van het FPK in de gaten voor eventuele nieuwe aanvraagfondsen: fondspodiumkunsten.nl

Platform ACCT Scholingsfonds: Werktuig PPO voor Permanente Professionele Ontwikkeling

Bij dit gloednieuwe fonds kun je een bijdrage vragen voor de kosten van activiteiten die gericht zijn op je professionele ontwikkeling. Dan gaat het niet alleen om formele scholing maar ook om andersoortige activiteiten die bijdragen aan je ontwikkeling als professioneel musicus. Denk bijvoorbeeld aan coaching, meester-gezel-trajecten, leernetwerken en zelf geïnitieerde stageplekken. Jouw plan en leerdoelen staan centraal. Belangrijk daarbij is je motivatie, de onderbouwing van je idee en hoe je dat wilt realiseren. Aanvragen kunnen alleen worden ingediend door werkenden en werkzoekenden. Je kunt meerdere aanvragen per jaar indienen, maar de vergoeding is nooit meer dan € 2.000 per kalenderjaar. Uitgebreide info via: werktuigppo.nl

Investeringsfonds Muziek van Buma/Stemra

Voor uitgebreide info over dit fonds, zie de VCTN, p.17, in deze *Muziekwereld*.

Maurits Fondse

Ik worstel, maar kom ik nog boven?

Ik worstel en kom boven (Luctor et Emergo) is een Zeeuwse uitdrukking, ontstaan tijdens het verzet tegen de Spanjaarden, maar vaak (verkeerd) geïnterpreteerd als het Zeeuwse gevecht tegen het water. Toch is de hoogwatersymboliek voor mij, als Zeeuw geboren, erg actueel. Want ik worstel. En vooral met de vraag: kóm ik nog wel boven?

Onlangs had ik bij mijn concert 11 mensen en het was daarmee ‘uitverkocht’. De normale capaciteit is 70, maar door de anderhalve meter was dit het maximum aantal mensen wat de zaal in mocht. De artiest in mij was blij en dankbaar om te kunnen spelen. Het publiek was ook blij, je voelde de hunkering, de behoefte aan live muziek. De zzp’er in mij echter was minder blij. Want het is natuurlijk een onmogelijk verdienmodel. Je voelt aan alles: dit kan niet. Voor mij niet, voor de zaal niet, maar toch ook voor het publiek niet. De reacties na afloop: ‘Maar dit zijn toch veel te weinig mensen om iets te kunnen verdienen?’ ‘Klopt mevrouw’. En de baromzet stelde ook niks voor. Dus wat zijn we aan het doen? En wat moet ik doen?

Ik watertrappel door.

Zal ik gewoon met alles stoppen, à la de Roma in Antwerpen (‘We zien je graag terug in 2021!’) en weer beginnen als er een vaccin is? Geen pijn, geen lijden, we zijn gesloten tot nader order.

Of ga ik door? Maar voor wie? Voor mijzelf, voor de zaal, voor mijn publiek? Twee concerten per avond? Langer spelen voor de helft van het geld? En fair practice dan? Haha, daar wordt inmiddels smakelijk om gelachen. ‘Het is crisis man, wees blij dat je nog iets verdient!’

Langzaam stijgt het water.

Ondertussen zie ik dat collega’s zich omscholen tot lerares Engels, een ander noemt zichzelf, om de pijn maar niet te voelen, hobbyist. Weer een ander werkt bij de Jumbo of is matrassenbezorger (om zijn busje maar nuttig te gebruiken). Op Facebook regent het ‘We mogen weer!’, is alles ‘Uitverkocht!’ (lees 11 bezoekers) en er is 482 miljoen aan overheidssteun waarvan het volstrekt onduidelijk is waar dat terechtkomt (de reddingsboot van Van Engelshoven vaart eerst langs de elite en als er nog plek over is, mag de zzp’er misschien nog mee).

En binnenkort ben ik hartstikke druk met benefietconcerten voor de vele kleine theaters waar het water ze aan de lippen staat. Onbezoldigd natuurlijk, want in crisistijd steun je elkaar. Toch?

Toen de dijken braken in 1953, zwom mijn opa het volgelopen woonhuis binnen om de laatste juwelen van mijn oma te redden.

Ik ga ook maar eens redden wat er te redden valt en worstel door tot de storm is overgewaaid. Luctor et Emergo....

Maurits Fondse is pianist, zanger en songwriter

Buma/Stemra start Investeringsfonds Muziek

Nederlandse componisten, tekstdschrijvers en muzikuitgevers kunnen vanaf 5 oktober een aanvraag doen bij het Investeringsfonds Muziek.

Het fonds is onderdeel van het Steunfonds Rechtensector en bestemd voor de ontwikkeling van nieuwe muziek en nieuwe exploitatie van bestaande muziek.

Het ministerie van OCW heeft, als onderdeel van de aanvullende middelen voor de culturele sector, € 5.000.000 vrijgemaakt voor het ‘Steunfonds Rechtensector’, een initiatief van de Federatie Auteursrechtbelangen. Daarvan is € 2.475.000 beschikbaar voor het Investeringsfonds Muziek.

Voorwaarden voor het doen van een aanvraag

Aanvragen staan open voor personen en rechtspersonen die professioneel (een substantieel deel van) hun inkomsten vergaren met auteursrecht. Dit gaat niet alleen om directe inkomsten uit exploitatie van het muziekauteursrecht, maar ook om honoraria/schrijfpdrachten, werkbeurzen of bijvoorbeeld inkomsten uit sync-deals. Directe opbrengsten uit (eigen) cd-verkoop, optredens, merchandise, portretrecht etc. vallen voor deze

aanvraag niet onder inkomen uit auteursrecht.

Componisten en tekstdschrijvers die uit muziekauteursrecht zowel in 2018 als in 2019 een inkomen hadden van minimaal € 1.500 komen in aanmerking voor een bijdrage. Voor muzikuitgevers geldt dat zij zowel in 2018 als in 2019 minimaal € 25.000 aan jaarinkomsten moeten hebben. Het bedrag waarop de hoogte van de werkbijdrage gebaseerd is, is het gemiddelde van de inkomsten over die twee jaren. Werkbijdragen uit het Investeringsfonds Muziek moeten worden aangewend voor creatie van nieuwe werken en/of een investering in middelen voor de totstandkoming van nieuwe werken en/of nieuwe exploitatie. De aanvullende voorwaarden en criteria staan in de Algemene Voorwaarden die te vinden zijn op www.investeringsfondsmuziek.nl.

Wie een werkbijdrage ontvangt uit het investeringsfonds, wordt geacht om zich aan de Cultural Governance Code en de Fair Practice Code te houden.

Categorieën

De hoogte van het te ontvangen bedrag is afhankelijk van het normbedrag (het gemiddelde van de auteursrechtinkomens van 2018 en 2019). De vastgestelde bedragen voor muziekauteurs zijn:

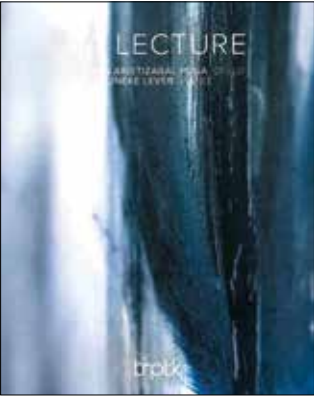
Ondergrens inkomen	Bovengrens inkomen	Werkbijdrage	Aantal
€ 1.500	€ 4.999	€1.500	310
€ 5.000	€ 9.999	€ 2.500	95
€ 10.000	€ 19.999	€ 3.500	75
€ 20.000	-	€ 5.000	90

Let op: Er is een beperkt aantal werkbijdragen beschikbaar; aanvragen worden op volgorde van binnenkomst behandeld. Als binnen een bepaalde inkomenscategorie meer aanvragen worden ingediend (die voldoen aan de criteria en de voorwaarden) dan er werkbijdragen beschikbaar zijn, worden de overige aanvragen niet gehonoreerd. Het is dus zaak om tijdig een aanvraag in te dienen.

Mail ons uw Buma/Stemra-nummer!

Mail ons uw Buma/Stemra-nummer! Leden van Kunstenbond en Ntb/vakgroep Muziek die (tevens) actief zijn als muzikauteur zijn aangesloten bij de VCTN. Voor ‘erkenning’ van de VCTN vraagt Buma/Stemra ons (jaarlijks) een ledenlijst met Buma/Stemra-nummers van de leden aan te leveren aan een onafhankelijke instantie, die deze gegevens vertrouwelijk zal behandelen. Wij vragen onze leden, voor zover zij dat nog niet gedaan hebben, ons daartoe hun 7-cijferige (!) Buma/Stemra-relatienummer te mailen en onze inzet voor een sterkere positie voor auteurs en een beter Buma/Stemra te steunen.

Vers geperst

Oihana Aristizabal Puga, Lineke Lever **La Lecture** TTK 0052
Celliste Oihana Aristizabal Puga en pianiste Lineke Lever hebben zes stukken klassieke muziek opgenomen rond het levensverhaal van de in Delft geboren pianiste Suzanne Manet-Leenhoff (1829-1906). Het zijn composities van o.a. de vader van haar zoon Léon, Gustave-Adolphe Koëlla. Op het schilderij La Lecture (vandaar de cd-titel) leest Léon zijn moeder voor. Jacques Offenbach, wiens

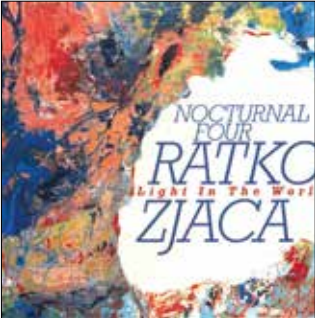
Les Larmes de Jacqueline de enige originele compositie is op deze cd voor cello en piano, verkeerde in haar salon. Jean-Baptiste Faure (op de cd staat Fauré) was naast operazanger en componist ook een kunstverzamelaar met een collectie van niet minder dan 68 schilderijen van haar man, de impressionistische schilder Édouard Manet (1832-1883). In het eerste stuk, een arrangement van de *Liebestraum* van Liszt, overtuigen Puga en Lever door veel tijd te nemen. Deze droom ademt rust. Behalve bij het tweede van de *Wesendonck Lieder* van Wagner, *Stehe still!*, staan alle stukken in een vergelijkbaar tempo. Voor wie op zoek is naar liefelijk-ontspannen muziek is deze cd een goede keuze. De opname is zeer intiem, je hebt het gevoel dicht bij de musici te zitten. La Lecture nodigt uit om op zoek te gaan: naar schilderijen en de originele muziek. (M.K.)

www.cellopiano.nl

- ingezonden mededeling -

GEEN SUBSIDIE,
TOCH GRATIS ADVIES!

MUZIEKENZORG.NL

Ratko Zjaca **Nocturnal Four** **Light in the World** In+Out Records GmbH, Germany
Afkomstig uit Kroatië, en muzikaal gevormd door universiteiten en conservatoria in, onder meer, Zagreb, New York en Rotterdam. Met meer dan 15 albums op zijn naam en talloze optredens met grootheden als Steve Gadd, Randy Brecker en Denise Jannah. Gitarist Ratko Zjaca mag zich tot een ervaren en solide topmuzikant rekenen. Hij behoort net als voornoemde artiesten tot de muzikale Champions League. Op het in Forlì, Italië opgenomen album *Light in the World* speelt hij samen met de Amerikaanse topdrummer John Riley, en laat hij zich verder uitbundig vergezellen door Renato Chicco op hammond, en door Stefano Bedetti op tenor. In een klassieke setting spelen de mannen de sterren van de hemel. We mogen de muziekstijl misschien ergens een beetje oldschool freestyle noemen, maar op geen enkel nummer wordt gekunsteld geknutseld. Daarentegen klinkt het samenspel van het sublieme kwartet harmonieus, melodieus, open en vooral erg groovy. Luisteren mag, maar stilzitten is natuurlijk sowieso onmogelijk. (P.B.)

Ratko Zjaca **The places you will go** Cantus 8892450222
Wat een weelde: elf zeer individuele jazznummers gespeeld door veertien geweldige musici in wisselende bezettingen rond de in Zagreb geboren gitarist Ratko Zjaca. Op zijn nieuwe cd presenteert hij composities uit de afgelopen 20 jaar. Een jaar geleden ging hij samen met de fameuze drummer John Riley de studio in. In het toen opgenomen *Gateway to heaven* jaagt Riley de boel op en inspireert daarmee tenorsaxofonist Stefano Bedetti tot virtuoze loopjes. In de volgende ballad *River Spirit* zet het hammondorgel van Renato Chicco de perfect gevoelig-zwoele sfeer neer voor de afgrijselijk mooie melodielijnen van Bedetti en Zjaca. Er worden in het vervolg nog geluidstechnisch knappe opnames van zeven eerdere cd's gepresenteerd. Op *Then and Now* (live opgenomen in 2011 met drummer Ben Schroder en fluitist Bart Platteau) glanst ook bassist Miroslav Vitous met een bijzonder klankvolle solo waarin hij aan het eind de klassieker *Summertime* citeert. Met tenorsaxofonist Stan Mitrovic is Zjaca op *At the crossroad* (2009) eveneens akoestisch te bewonderen. De cd eindigt met het triostuk *Out of body* (2000) waarop Zjaca uitgebreid en geniaal improviseert onder begeleiding van Reggie Workman (bas) en Al Foster (drums). Stuk voor stuk muziek om van te genieten! (M.K.)
www.ratkozjaca.com

22 oumuamua **Intuitive compositions** Eigen beheer
Producent en gitarist René Ahoud is met Jack de Jong een nieuw project begonnen: 22 oumuamua. Samen zijn ze op zoek naar de sfeer en 'open ruimte'. Op de cover van hun eerste cd staat een asteroïde in het heelal afgebeeld. De zeven nummers die Ahoud samen met rietspeler de Jong heeft opgenomen zijn zeer experimenteel. Als luisteraar heb je de tijd nodig om in dit eigengereide universum wegwijs te worden. De Jong en Ahoud voelen elkaar haarfijn aan. Ze hebben doorgaans aan minimale klankverschuivingen genoeg en houden hun muziek zo breekbaar als goudpapier. Hun muziekexperimenten zijn bijna statisch en hebben amper herkenbare structuur. Als er zoals in het openingsnummer *Fire* een melodielement herhaald wordt, dan is dit zeer verrassend het eindpunt van de compositorische verkenningstocht. Ook het volgende stuk *Shine* is vrij kort en na enkele minuten zonder grote ontwikkelingen weer voorbij. Open-mindedness en veel fantasie zijn geen overbodige luxe voor deze vooral zeer meditatieve kalme klankinstallaties. Pas in het laatste nummer *Revisited* wordt de sfeer vriendelijker en komt de muziek dicht bij de zon. (M.K.)
<https://johnnyraw.com/22oumuamua/>

Ensemble Vijf! **Saffier** Eigen beheer
Claude Debussy schreef zijn *Petit Suite 1888/89* voor piano quatre-mains (vierhandig). Op hun eerste cd speelt het ensemble Vijf! dit stuk met fluit, hobo, fagot, viool en harp. Vooral de drie blazers mengen klankvol met de harp. De *Pavane op. 50* van Gabriel Fauré is eveneens oorspronkelijk als pianostuk gecomponeerd, maar men kent het vooral in het arrangement voor orkest en koor. De beroemde openingsfluitsolo wordt door Saskia Onstwedder-List bijzonder elegant voorgedragen. *Chanson de matin* van Eduard Elgar is een compositie voor viool en piano, die Elgar zelf later voor orkest arrangeerde. Ensemble Vijf! opent met hun versie een nieuw perspectief op deze klassieker. Bij Erik Satie's *Gnossienne nr. 1* is het eerst de fluit maar later ook de wonderbaarlijk sensitieve hobo d'amore van Anne-Marie van Mierlo die de gedragen melodie je binnenste laat raken. De volgende 'Danse Bacchanale' uit de opera *Samson et Dalia* van Camille Saint-Saëns is minder overtuigend: er is te weinig van de originele tempi en sfeer terug te horen. In het laatste, Argentijnse nummer *Chiquilín de Bachín* van Astor Piazzolla is de sfeer van de wanhopige wals goed verklankt. Harpiste Renske de Leuw zet een smaakvol klanktapijt neer waarop fagottiste Lieselot Toorop melodieus het melancholieke verhaal begint. (M.K.)
www.ensemblevijf.nl

StarkLinnemann **Transcending Beethoven Volume I** UCM 06
Ludwig van Beethoven heeft in 1801 de *Mondscheinsonate* op 27/2 gecomponeerd. Naast vele anderen hebben ook Alicia Keys en Dmitri Sjostakovitsj deze zeer bekende compositie in hun werk hergebruikt. De vlak daarna geschreven *15. Pianosonate*, 'de pastorale', is minder bekend. Haar bijnaam verwijst net als die bij de gelijknamige *6. Symfonie* naar de sfeer van het geïdealiseerde landleven. En zo begint drummer Jonas Linnemann het eerste van de vier nummers (movements) met

geheimzinnige oerwoudgeluiden, die pianist Paul Stark met snaren-gerommel uit de pianoklankkast aanvult. Het duurt een tijd voordat een ritme zich manifesteert en de piano op een ontspannen manier over Beethovens harmonieën begint te improviseren. Als bassist Maciej Domaradzki dan nog een jazzy loopje toevoegt, is het plaatje compleet. In het vervolg kun je in alle vier de delen Beethoven verrijkt met bewegelijke ritmes en goed in het oor liggende harmonieën terughoren. In het 'second movement' speelt Domaradzki een fraaie contemplatieve solo. Het *Scherzo* biedt Linnemann alle ruimte voor een virtuoze drumsolo voordat het lange *Rondo* met rainstick en drone weer de sfeer van het regenwoud oproept en er een aanbeddende hymne op loslaat en Stark zijn pianistisch talent bewijst. Een originele cross-over! (M.K.)
www.starklinnemann.com

- ingezonden mededeling -

Heeft U speelproblemen, vermoeidheidsklachten of pijn?

Dispokinesis = het vrij kunnen beschikken over houding en beweging. Ontwikkeld door een musicus voor musici.

Meer informatie:
Dianne Bolte, Dispokinesispraktijk:
tel. 026 445 34 84
Zie ook: www.dispokinesis.nl

Let op:

Ntb/Kunstenbond-leden kunnen hun cd/muziekproductie laten recenseren in dit magazine. Stuur je cd/muziekproductie en bio naar de Ntb/Kunstenbond, t.a.v. R. Smit, Oostenburgervoorstraat 152, 1018 MR Amsterdam (rakendrasmit@kunstenbond.nl). Releases van cd's/muziekproducties die met steun van het fonds tot stand zijn gekomen worden besproken op de website van Dutch Performers House, mailadres: www.dutchperformershouse.nl

HAALT
MEER
UIT
MUZIEK

EEN EIGEN OPNAME MAKEN?

Met het Sena Performers Muziekproductiefonds helpen we je daar graag bij. Ben je professioneel muzikant en mis je de financiële middelen om jouw muziek te produceren? Dan is het Sena Performers Muziekproductiefonds er voor jou! Laat deze kans niet liggen en dien je aanvraag vandaag nog in bij Sena. Meer informatie en de voorwaarden: www.sena.nl/muziekproductiefonds

performers
Sena

DE FAVORIETE COMPOSITIE VAN... DENNIS STAM, ADJUNCT-DIRECTEUR FONDS PODIUMKUNSTEN

Hercules and Love Affair

'Op dit moment is dat *Blind* van Hercules and Love Affair, een dance-act rondom de Amerikaanse dj Andrew Butler. Het afgelopen halfjaar is dat een beetje mijn 'coronaplaat' geworden. Toen een vriend van mij dit nummer een tijdje geleden draaide, aan het begin van de coronacrisis, wilde ik meteen weer gaan dansen. Vooral tijdens de lockdown heb ik het regelmatig gedraaid. Ik kende *Blind* al veel langer. De cd waar het op staat, het debuutalbum van Hercules and Love Affair uit 2008, heb ik ooit speciaal aangeschaft vanwege dit nummer. Ik kende het vanuit het uitgaansleven en dacht: dit is zo goed, dit wil ik hebben! Het is geen vrolijk dansnummer in de zin van "jippie, dansen!" Er zit iets van berusting in, iets van teleurstelling. Dat is een andere manier van dansen, het is "droef dansen". Die combinatie spreekt mij erg aan. De opbouw van het nummer is heel subtiel, als je aandachtig luistert gebeurt er steeds iets nieuws. Er zit spanning in, het heeft een

drive. En de trompetjes op het eind zijn heerlijk, die geven zo'n energie. *Blind* is een dance-nummer met een doorgaande beat, waar een zanglijn doorheen is verweven die niet helemaal past. Er zit een discrepantie in de upbeat van de muziek en de zang die je niet bij die muziek verwacht en die iets droevigs heeft. Het gaat mij echt om die combinatie van die twee dingen, dansbaarheid en droefheid, die het nummer bijzonder maakt. "Dansen met een droeve onderlaag", dat is wat het is. Dat heeft ook te maken met de intrigerende tekst. Het gaat over een kind dat naar de sterren kijkt. En over het niet meer zien van die sterren als je ouder wordt. In het hele nummer voel je die teleurstelling.

Blind is een van de twee nummers van de cd die gezongen worden door Anohni, een transgender met een mooie falsetstem. Het eigen werk van Antony, zoals zij ook bekendstaat, vond ik altijd wel heel zwaar, heel droevig. In dit nummer zit ook dat

treurige van het eigen werk, maar door de dansbare ondergrond krijg je een andere sfeer.

Nee, ik heb Hercules & Love Affair nooit live gezien. Als ze ooit een keer in Nederland optreden, maar dan wel met zang van Anohni, ga ik zeker kijken. Live uitvoeringen met een andere zanger of zangeres, zoals bij Lowlands is gebeurd, vind ik minder interessant. Ook al die remixen die van het origineel zijn gemaakt, die zijn het allemaal net niet. In de oorspronkelijke vorm is *Blind* heel sterk opgebouwd. Die originele albumversie van zes minuten, daar zit alles in. Een collega die ik het liet horen zei: "Het zit gelaagd in elkaar." Grappig, want dat woord 'gelaagd' is een veelgebruikte term bij het Fonds bij beoordelingen van podiumkunst. Gelaagdheid is wat we graag willen horen: dat iets een mooie opbouw en spanning heeft.

Bij *Blind* zit die gelaagdheid er ook in, er gebeurt ontzettend veel in die zes minuten. Het zit gewoon heel slim in elkaar.'

Ook in het Amsterdamse Paradiso sloeg de pandemie toe. Staf werd onslagen, de programmering aangepast en er verschenen bordjes met coronaregels. Tess Janssen en Niels Vinck zien de gevolgen in het gebouw waar ze met regelmaat rondlopen als fotografen. De twee huisfotografen van Paradiso legden de poptempel vast in tijden van corona. Voor Tess Janssen leidde dit tot een project dat ze onder de noemer *Tonight at Paradiso* aan het publiek zal tonen.

pagina 22 en boven: Tess Janssen (<http://www.tessjanssen.net>)
 pagina 23: Niels Vinck (<http://www.nielsvinck.nl>)

Zorgeloos het festivalseizoen in? Laat je verlonen!

Verzekerd voor WW en Ziektewet
Voor iedereen in de culturele sector
Korting voor NTB/Kunstenbond-leden

Artiestenverloningen

Achterstraat 11 · 4101 BB Culemborg · 0345-524404 · info@artiestenverloningen.nl

opinie

Bakstenen en cultuur

Er komt extra ondersteuning van de overheid voor de culturele sector van bijna een half miljard euro. Hiervan moet € 218 miljoen gaan naar gemeenten om de lokale culturele infrastructuur te ondersteunen. Waar gaat dat geld naartoe?

Soms komt het neer op het rondpompen van geld. Laten we de situatie rond de theaters en concertzalen als voorbeeld nemen. Veel theaters zijn in Nederland direct of indirect in het bezit van gemeenten. Die moesten hun vastgoed hoger gaan waarderen en daardoor een hogere huur in rekening brengen. Geld dat de gemeente vanuit het cultuurpotje overmaakt komt zo weer terug in de vorm van een hogere huur. De cultuur schiet hier dus niets mee op.

De gemeenschap is wijsgeemaakt dat het bouwen van cultuurpaleizen nuttig is, ondersteund door democratische besluitvorming en mooie beloftes. De nieuwe cultuurpaleizen zijn echter lucratieve vastgoedprojecten met gegarandeerde huuropbrengsten via de gemeentelijke cultuurbudgetten. Een betere investering dan een theater of een concertzaal bouwen was er nauwelijks te bedenken in vastgoedland.

Bij de begrotingen van de gemeentelijke theaters en concertzalen komen de cultuursubsidies op de grote hoop aan de inkomstenkant. Dat is handig want zo weet je dat er een vast bedrag beschikbaar is voor de stenen en het personeel.

Nu het programmeringsbudget nog. Het programmeringsbudget

wordt vastgesteld aan de hand van de ervaringen met de ticketverkoop plus de horeca-opbrengsten. Meestal dekken de verwachte inkomsten ruim de kosten van de programmering en wordt er zelfs dik aan verdiend.

Basis van dit winstgevend verdienmodel is: de recette afkomen met lucratieve toeslagen, zoals een theatertoeslag, garderobetoeslag en partage-afspraken. En risicoloos programmeren zodat er geen exploitatieverlies kan optreden. Verder is er een focus op de commerciële verhuur, zodat men geld uit de markt kan halen voor evenementen en congressen.

Met de geringe publieksinkomsten door de coronacrisis begint het drama zich te voltrekken. Veel podia kampen met een groot begrotingstekort. Met de bijdragen die ze krijgen van de overheid kunnen ze moeilijk de deuren openhouden. Het betalen van huur en vast personeel is nu de grootste zorg. Men klopt bij de gemeente aan en hoopt op extra ondersteuning. De programmering zien ze later wel. De financiering van de voorstellingen moet uit de publieksinkomsten komen. Daar kan geen euro van de cultuurbudgetten ingestopt worden. Met het huidige verdienmodel betekent dit dus dat artiest of producent het grootste deel van

de rekening gaat betalen. Wie er zo gek is om voor een grijpstuiver te komen spelen en zelf het financiële risico durft te dragen, wordt geboekt.

Als het financieringssysteem van deze podia niet verandert, zal een groot deel van de ongeveer tweehonderd theaters en concertzalen die Nederland rijk is verdwijnen, ondanks de extra steun. Het merendeel van het culturele aanbod dat op deze podia geprogrammeerd wordt, is niet gesubsidieerd. Dat aanbod zal met het nieuwe normaal op termijn teloor gaan: er is immers geen overheids-ondersteuning of financiële garantie dat een productie ten minste kostendekkend is.

Wat je overhoudt zijn tweehonderd podia in Nederland die, als ze niet verdwijnen, alleen nog gesubsidieerde gezelschappen kunnen programmeren. Een karig en eenzijdig aanbod, inhoudelijk aangestuurd door overheid en cultuurfondsen.

Nu, met de extra financiële injectie door de minister, is het de vraag of deze ondersteuning gericht op de culturele infrastructuur alleen gebruikt gaat worden voor de exploitatiekosten van deze podia. Het zal echt nodig zijn om deze extra ondersteuning te oormerken voor de programmering, anders zal het merendeel verdwijnen in de stenen en het faciliterend personeel. De kunstenaar heeft dan het nakijken en zal zijn eigen boontjes moeten doppen.

Ben van den Dungen, musicus, componist, cultureel ondernemer, docent saxofoon Codarts

Herwaardering kunsteducatie als stimulans voor de toekomst

Kunsteducatie is in Nederland geen grondrecht, maar zou dat wel moeten zijn. Het beoefenen van verschillende kunstvormen levert een grote bijdrage aan de ontwikkeling van eigenschappen als empathie, verbeeldingskracht en vaardigheden als samenwerking en stressreductie. Daarom is de toegankelijkheid van kunsteducatie voor jongeren van levensbelang.

Ik werk nu drie jaar als bestuurder Kunsteducatie bij de Kunstenbond en samen met Mark Gerrits en anderen maak ik me hard voor de arbeidsomstandigheden van muziek- en andere kunstdocenten. In de praktijk wordt onze hulp vaak ingeroepen om het belang van de werkenden te vertegenwoordigen wanneer instellingen, vanwege gekorte gemeentesubsidies, failliet gaan of

ingrijpend moeten reorganiseren. Vaak wordt na faillissement van een mooie kunstorganisatie een zzp-collectief opgericht. Docenten blijven als zzp'er hetzelfde werk doen, veelal met weinig zekerheid en structureel onderbetaald. Maar er komt zo toch brood op de plank en ze houden van hun werk. Deze liefde en betrokkenheid leidt in crisistijd tot fijne initiatieven (zie verderop).

Aanbod als politieke prioriteit

Helaas zijn we voor de waardering van kunsteducatie overgeleverd aan politieke grillen. Een bizar gebrek aan waardering voor kunst, cultuur en creativiteit en het belang hiervan voor de toekomst van de maatschappij, is een groot deel van ons kabinet al jaren eigen. Als het gaat om kunsteducatie is gemeentepolitiek allesbepalend, want het kabinet heeft de verantwoordelijkheid voor het stimuleren van cultureel aanbod voor jongeren bij de gemeenten gelegd. Gemeenten zijn niet wettelijk verplicht om naast sport en bibliotheken in dit aanbod te voorzien. Dat betekent dat de toegankelijkheid van cultuur en het educatie-aanbod voor kinderen afhankelijk is van de prioriteit die de wethouder en gemeenteraad van dienst aan kunsteducatie geven. De Kunstenbond/Ntb wil ervoor zorgen dat juist deze mensen de noodzaak van kunsteducatie ter harte nemen.

Vrijheid gemeenten leidt tot ongelijkheid

In de meeste gemeenten is al jaren sprake van vermindering van het budget voor kunsteducatie. Te veel gemeenten zien de muziekschool en/of het kunstcentrum als sluitstuk van de begroting. Zwaar weer bij instellingen is dus aan de orde van de dag en de coronazorgen en -maatregelen maken het er niet beter op. In sommige gemeenten is kunsteducatie alleen toegankelijk voor mensen die genoeg geld hebben om ervoor te betalen. Deze vrijheid van gemeenten om zelf te kiezen of en hoe ze kunsteducatie in hun begroting opnemen, leidt zo tot grote ongelijkheid. Tussen (kinderen van) arme en rijke mensen en gemeenten onderling.

Verdeling van de noodsteun

Deze ongelijkheid is onwenselijk, jongeren moeten onvoorwaardelijk toegang hebben tot kunsteducatie. Via de nationale ombudsman deed ik eerder een beroep op de Vereniging Nederlandse gemeenten. En natuurlijk legden we dit vraagstuk ook neer bij het ministerie. De grote tekorten in de hele cultuursector overschaduwden de vraag om deze politieke keuze. Het tweede steunpakket dat als noodsteun voor de

Kunstonderwijs op het IVKO, 2020 Amsterdam foto: Minke Faber

sector op tafel ligt biedt kansen. Een deel van dat geld is voor gemeenten bestemd, maar dat is niet erg veel, zeker gezien de concurrerende vraag van de bieb, de bioscoop, de theaterzaal en de fanfare.

Er is niet voldoende budget, maar het zijn alle-

maal keuzes. Waar hecht je waarde aan en welke keuzes spiegelt een college van burgemeester en wethouders haar gemeenteraadsleden voor bij de gemeentebegroting van 2021? Wij doen aan hen de volgende oproep (zie kader).

Karin Boelhouwer

Oproep aan wethouders en gemeenteraadsleden: Investeer in de toekomst van de jeugd in uw gemeente!

Voor deze oproep slaan werkgeversorganisatie Cultuurconnectie en vakorganisaties Kunstenbond/Ntb en Alternatief voor Vakbond de handen ineen. Wij maken ons ernstige zorgen over de beperkte toegankelijkheid van kunsteducatie voor jongeren.

Verbeeldingskracht en samenwerkingsvermogen zijn kernkwaliteiten voor succesvolle volwassenen van morgen. Wetenschappelijk onderzoek toont aan dat het beoefenen van verschillende kunstvormen juist deze eigenschappen stimuleert. Toegang tot kunsteducatie geeft kinderen de kans zichzelf tot kansrijke volwassenen te ontwikkelen. Hebben alle kinderen in uw gemeente deze toegang? Is muziek of theater in het onderwijsprogramma van de basisscholen opgenomen? Biedt het voortgezet onderwijs cre-

atieve vakken aan? Is het buitenschoolse aanbod toegankelijk voor kinderen van ouders die weinig geld te besteden hebben? De toekomst van ons land ligt in handen van de jeugd. Er liggen enorme uitdagingen voor; in onze veranderende Nederlandse samenleving en op geopolitiek niveau. Het is uw taak om de jongeren in uw gemeente op te laten groeien tot volwassenen die deze uitdaging aan kunnen. Waarschijnlijk is dit alles al bekend bij u en doet u er alles aan om binnen de beperkte middelen

die u tot uw beschikking heeft de juiste keuzes te maken om alle goeds aan de volgende generatie mee te geven. Misschien gaat het in uw gemeente al goed, er zijn uitstekende voorbeelden te noemen. En uw taak is absoluut niet eenvoudig. Het kabinet heeft met decentralisaties de verantwoordelijkheid voor de jeugd helemaal bij de gemeente gelegd. Naast de faciliteiten als zwembaden en bibliotheken kreeg u de jeugdzorg voor de kiezen, het water staat veel gemeenten aan de lippen. Helaas zijn de muziekschool en het cultuurcentrum hierdoor te vaak sluitpost van de gemeentebegroting geworden en moeten ze hun deuren sluiten. Het aanbod in kunsteducatie keldert hierdoor landelijk tot een tragisch dieptepunt. Stelt u zichzelf de vragen uit de eerste alinea nog

eens en analyseer de status van uw gemeente. We mogen het niet laten gebeuren dat een generatie opgroeit zonder de bewezen positieve effecten van actieve beoefening van kunst. Met beperkte stimulans van verwondering, confrontatie en hun empathisch en reflecterend vermogen. Kans op brede ontwikkeling is er alleen voor kinderen uit rijke gezinnen. Wat betekent dat voor de samenleving van de toekomst? Stevenen we zonder verbeeldingskracht af op een kille berekenende samenleving? Op een grotere onoverbrugbare kloof tussen arm en rijk? Als de toegang tot kunsteducatie in uw gemeente beperkt is, is een herziening van prioriteiten noodzakelijk. U kunt en moet het tij nu keren! Voorzie de muziekschool en het kunstencentrum van de juiste middelen en mogelijkheden voor een goed en gezond klimaat met cultuureducatie van kwaliteit.

De toekomst van de jeugd ligt in uw handen.

Muziekonderwijs en de stand van zaken in coronatijd

Er zijn gelukkig ook positieve uitzonderingen op de ontwikkelingen die ik hierboven uiteen heb zet. In Amersfoort, Kerkrade en Rotterdam bijvoorbeeld, waar grote instellingen innovatief zijn gebleken en waar ze docenten een dienstverband en financiële zekerheid bieden.

Toegankelijk online

De impact van coronamaatregelen op de hele kunstensector is desastreus. Toch is er ook wat goeds uit deze crisis voortgekomen. Prachtige voorbeelden van online onderwijs zijn ontstaan, ze kwamen in een versnelling door een grote drive en creativiteit, innovatief als docenten kunnen zijn. Kunstonderwijs werd zo toegankelijker dan voorheen.

Protocol voor coronatijd

Kunstenbond/Ntb heeft samen met medewerkers uit (branche)organisaties, collega vakorganisatie AVV en werkgeversorganisatie CultuurConnectie, de afgelopen tijd gewerkt aan protocollen voor kunsteducatie in coronatijd. Onze prioriteit was duidelijkheid en bruikbaarheid van protocollen. Het moet houvast bieden aan docenten, klanten en ouders van klanten. De protocollen zijn te vinden op: <https://www.cultuurconnectie.nl/actueel/nieuws/covid-19-pandemie/branchespecifiek/protocol>

Extra potje voor coronavernieuwing

Het Overleg Arbeidsvoorwaarden Kunsteducatie (OAK) stelde een regeling open waar een beroep op kan worden gedaan. Met een bijdrage uit dit fonds kunnen organisaties het werken in coronatijd verbeteren en/of vernieuwen. Zie ook: <http://www.stichtingoak.nl/over-oak/8-nieuws/28-innovatiebudget-kunsteducatie>

Producer raken Dra Smit geeft voorlichting over muziekproducties. Dus over zaken als opnametechniek, rechten, contractvormen, exploitatie etc. Leden van de Ntb/vakgroep Muziek en de VCTN kunnen hem op maandag en dinsdag benaderen met al hun vragen op dit gebied. Veel van de gestelde vragen komen steeds weer terug. Een aantal hiervan beantwoordt hij in deze rubriek.

Eerste Hulp Bij Opnamen

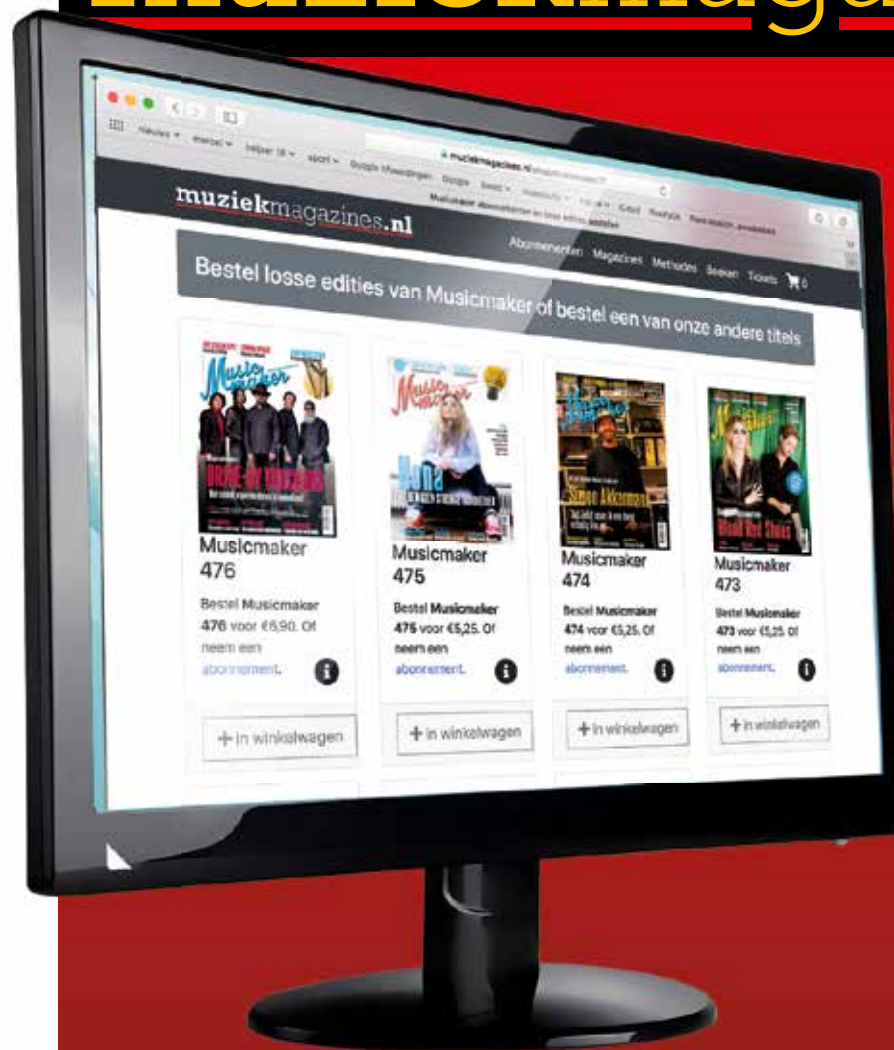
We krijgen de laatste tijd veel vragen over livestreaming. Livestreaming is door de coronacrisis zeer populair geworden onder musici en artiesten. Er zijn enorm veel mogelijkheden. Het varieert van simpele chat-livestreams op YouTube met alleen een laptop tot aan liveconcerten met een grote muzikale bezetting en uitgebreide technische faciliteiten. Dit verhaal gaat echter niet over de techniek van streaming maar over waar je op moet letten in de contracten met de diverse partijen. De checklist hieronder is niet uitputtend en niet in volgorde van belangrijkheid.

- Is het duidelijk wie de contractpartijen zijn? Het kan gaan om artiesten, een opdrachtgever of financier, beleggers, een podium, een streamingdienst enz.
- Wie zijn de diverse rechthebbenden en welke rechten hebben zij (auteurs-, naburige- en merkrechten) op de audio- en video-opname en wordt dit juist weergegeven? Dat kan soms behoorlijk ingewikkeld zijn.
- Wie draagt er af aan CBO's als Buma, Sena, Norma, Stap, Pictoright enz.?
- Wie is er verantwoordelijk voor de correcte opgave van de rechthebbenden aan die CBO's?
- (Non)-Exclusiviteit. Zit je vast aan een termijn of blijf je vrij om ook met andere (streaming)partijen in zee te gaan?
- Doorverkoop/licensering aan derden: wie mag dat doen en hoe worden de inkomsten verdeeld? Denk daarbij aan Spotify of downloadinkomsten van de gemaakte live-opnamen.
- Territorium: waar wordt de stream beschikbaar gemaakt? Wereldwijd of bijvoorbeeld alleen binnen de gemeente Rotterdam?
- Op hoeveel platforms wordt de stream gelijktijdig uitgezonden?
- Ben je vrij om dit soort overeenkomsten aan te gaan? Als je bij een label onder contract staat kan het zijn dat je (bepaalde nummers) niet mag streamen zonder voorafgaande toestemming van dat label. Dit op grond van titel exclusiviteits-bepalingen die standaard in vrijwel ieder platencontract te vinden zijn.
- Wordt de stream wel of niet opgenomen voor VOD (Video On Demand) en hoe lang en onder welke voorwaarden is die voor het publiek beschikbaar? Heb jij daar als artiest invloed op? (Stel dat je achteraf niet tevreden bent over de stream, kun je dan

- VOD-gebruik verbieden of eisen dat bepaalde gedeeltes worden verwijderd?)
- Naamsvermelding en credits. Het komt nogal eens voor dat afstand wordt gedaan van het recht op o.a. naamsvermelding. Dit gebeurt via een clause waarbij je afziet, voor zover wettelijk mogelijk, van je zogenaamde persoonlijkheidsrechten a.k.a. morele rechten.
- Mag je als artiest de opname van de stream ook zelf gebruiken voor promotie & marketing en exploitatie?
- Krijg je een afkoopsom of royalty's en is duidelijk over welke basis die berekend wordt?
- Welk recht is van toepassing op de overeenkomst? Chinees recht is fundamenteel anders dan Nederlands of Amerikaans recht. Dat is wel belangrijk om te weten.
- Wat zijn de termijnen van de rechten en verplichtingen voor de diverse contractpartijen?
- Worden er tijdens de stream advertenties uitgezonden? Dit is belangrijk voor o.a. je reputatie, het kan zijn dat er merken worden gepusht waar je niet mee wil worden geassocieerd. Je kunt een deel van de advertentie-inkomsten uitonderhandelen.

Het adviseren op het gebied van streamingcontracten is maatwerk omdat er zoveel verschillende mogelijkheden en partijen bij betrokken kunnen zijn. Een lijst met tips over onderhandelen, *Onderhandelen over de essentialia van muziekcontracten*, vind je op de Ntb-website bij downloads <https://www.ntb.nl/downloads/#/> en is beschikbaar voor leden. Verder is er een groter artikel beschikbaar op de Kunstenbond- en Ntb-site over livestreaming.

ABONNEMENT OP MUSICMAKER? LOS NUMMER BESTELLEN? GA NAAR muziekmagazines.nl

ABONNEMENTEN
MAGAZINES
METHODES
BOEKEN
TICKETS

OOK VOOR

- DE BASSIST
- SLAGWERKKRANT
- GITARIST
- INTERFACE

muziekmagazines.nl/musicmaker

world music forum

open source **network**
for the dutch world music industry

consulting, promotion
research & policy development
World Blend Café network meetings

Dutch World Directory
guide for world music in the Netherlands

worldmusicforum.nl

Nederlands Fluit Genootschap

Vereniging voor fluitisten in Nederland en Vlaanderen

- Voor alle fluitisten: amateurs, studenten en beroepsfluitisten, docerend en uitvoerend
- 4x per jaar tijdschrift FLUIT
- Activiteiten voor fluitisten: Workshops, Masterclasses, Lezingen, Beurzen van fluiten en fluitmuziek
- Ledenkorting op cd's en NFG-activiteiten
- Nieuwe leden ontvangen een gratis NFG-cd

Informatie en aanmelden:

www.nfg-fluit.nl – info@nfg-fluit.nl

Nederlands Fluit Genootschap – Postbus 75830, 1070 AV Amsterdam

Zzp'ers blijven het politieke kind van de rekening

Het is opmerkelijk om te zien hoezeer zelfstandigen door het kabinet (en een grote meerderheid van politici) als een probleemgroep worden beschouwd. Terecht, in de zin dat de grote en almaar groeiende groep (schijn)zzp'ers om een nieuwe aanpak vraagt. Maar dat kan niet een aanpak zijn waarbij (schijn)zelfstandigen minder rechten hebben dan werknemers en tegelijkertijd hun kleine 'fiscale voordelen' moeten inleveren.

De overheid en de politiek hinken opzichtig op twee gedachten. De denkrichting van minister Wiebes, die een ondernemer verantwoordelijk acht voor zijn eigen ondernemersrisico – een van de redenen voor de zelfstandigenaftrek –, maar het probleem van het grote aantal 'schijn-zzp'ers' en gedwongen zelfstandigen op wil lossen door 'het verschil tussen werknemers en zzp'ers te verkleinen. Een reëel probleem op zich: werknemers die zich in niets onderscheiden van collega's in dienstverband, maar met minder rechten. Onderdeel van de zo moderne 'flexibele schil' waar elke grotere onderneming graag mee werkt. Dat fenomeen, de werknemer die gedwongen als zelfstandige moet fungeren en door zijn status als zelfstandige rechteloos gemaakt wordt en die geen cao-rechten heeft en de

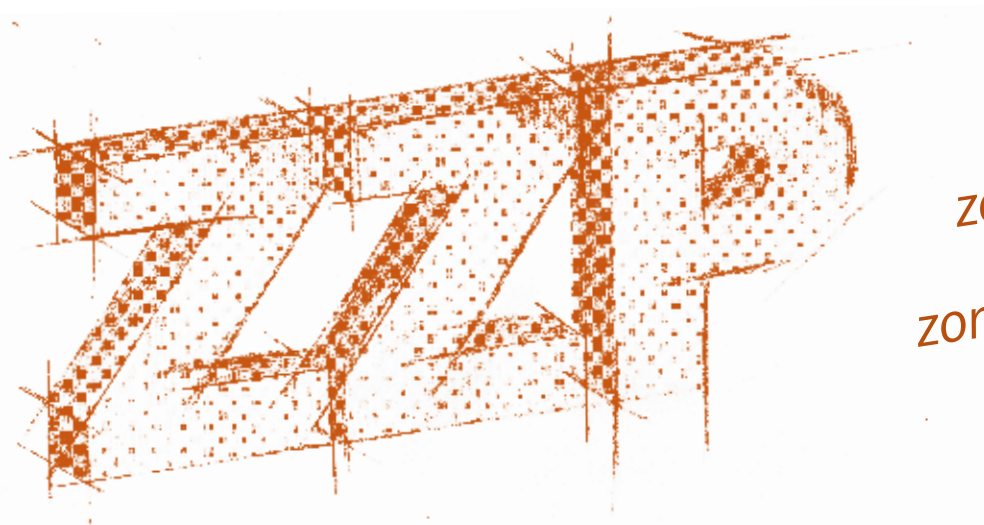
wettelijke bescherming van werknemers in dienstverband, verdient een harde aanpak. Maar telkens opnieuw schrikt de politiek terug van de enige maatregelen die werkelijk een verschil zouden maken: handhaving bij de opdrachtgever/werkgever; bij de partij die belang heeft bij het ontnemen van de arbeidsrechtelijke beschermingen van een dienstverband. In plaats daarvan zoekt de regering stevast naar middelen om het zzp'erschap nog onaantrekkelijker te maken. Nu opnieuw, zoals uit de voornemens op Prinsjesdag bleek, door in te zetten op verlaging van de zelfstandigenaftrek. Daarmee straft de regering de 'echte' zelfstandigen, tezamen met de 'gedwongen zzp'er', die er niet minder gedwongen zelfstandige door zal blijven. Het is pijnlijk om te zien hoezeer de overheid, als subsidiegever en als werkgever,

zelf schuld draagt aan het fenomeen. Om een herkenbaar voorbeeld uit de culturele wereld te noemen: gemeentelijke muziekschool na muziekschool werd de afgelopen jaren 'geprivatiseerd', waarbij de voormalige werknemers meestal als zelfstandig ondernemer voor minder geld hetzelfde werk bleven doen. Bij een veelheid van door de overheid gesubsidieerde culturele instellingen staat de overheid het schijn-zzp'er-schap al jaren oogluikend toe.

Wat waren ook al weer de belangrijkste criteria voor een zelfstandige? Er mag geen gezagsverhouding zijn, men moet het werk op zelfgekozen tijden kunnen verrichten en men moet zich kunnen laten vervangen, zolang de gevraagde dienst geleverd wordt. Leg elke remplaçant bij elk orkest naast deze criteria. Op geen enkele wijze voldoet hij of zij eraan. Zo ook in de Bouw en in vele andere sectoren in Nederland.

Zoals zo vaak heeft de politiek een dilemma: als subsidiegever eisen stellen aan eerlijk werkgever- en opdrachtgeverschap en dat daadwerkelijk handhaven, kan gepaard gaan met pijnlijke keuzes en – erger nog – een prijskaartje. In het eigen optreden als werk- en opdrachtgever evenzeer. Liever neemt men daarom maatregelen die geen geld kosten en van daadkracht lijken te getuigen: "Wij zetten in op het verkleinen van de verschillen tussen werkgevers en werknemers." Niet ten positieve, viel ook bij de corona-steunpakketten op. Niet als het gaat om het uitgeven van geld; het verschil tussen werknemers en zzp'ers werd in coronatijd door de overheid eerder bevestigd en vergroot dan verkleind. Wel als het gaat om het uitgeven of ontvangen van geld: laten we de zelfstandigenaftrek maar verlagen. Goedkoop beleid kortom, in elke betekenis van het woord. De zzp'er blijft het letterlijke kind van de rekening. Nederland en zeker zelfstandig Nederland verdient beter.

Erwin Angad-Gaur

zelfstandigen
zonder personeel

Fiscale aspecten van subsidies

In dit artikel bespreek ik een aantal fiscale aspecten van subsidies. Ik behandel met name subsidies die verstrekt worden door een overheidsorgaan (of een door de overheid gefinancierd fonds) voor bijvoorbeeld een festival of een muziek- of theaterproductie. ‘Subsidies’ verstrekt door een commercieel bedrijf zijn geen subsidies maar sponsorgelden. ‘Subsidies’ verstrekt door particuliere fondsen zijn in het algemeen donaties of schenkingen, maar komen soms ook in de buurt van sponsorgelden. Houd er bij het lezen van dit artikel rekening mee, dat dit een globale en korte weergave is van vrij ingewikkelde materie. Laat je altijd goed adviseren over je eigen situatie.

Fiscale aspecten: de btw (omzetbelasting)

Ik begin met de btw. Die heeft twee aspecten:

- moet je btw afdragen over een subsidie die je bijvoorbeeld van de gemeente of van een fonds hebt ontvangen om een bepaalde productie op te zetten?
- mag je nog steeds al je btw op de kosten aftrekken, als je omzet voor een (groot) gedeelte uit subsidies bestaat?

Moet je btw afdragen over een ontvangen subsidie?

Dat hangt onder meer af van de vraag of je in ruil voor de subsidie een concrete tegenprestatie verricht, waarbij de hoogte van de subsidie is afgestemd op die tegenprestatie. Als dat het geval is, moet je over de subsidie btw afdragen.

Dat speelt bijvoorbeeld bij een prijssubsidie: je krijgt dan subsidie per verkocht entreekaartje voor je voorstelling of festival zodat je de kaartjes

voor een lager bedrag kunt verkopen. De subsidie komt in deze situatie ook ten goede aan een concrete (duidelijk aanwijsbare) groep afnemers en dat is ook een factor die bepalend is voor het belast zijn van een subsidie. Bij een zogenaamde exploitatiesubsidie (bedoeld om een exploitatietekort te dekken) is daar in het algemeen juist geen sprake van, waardoor hierover geen btw afgedragen hoeft te worden.

Ook als de subsidieverstrekker zelf rechtstreeks voordeel heeft van

de activiteiten waarvoor hij de subsidie geeft, zal de subsidie belast zijn voor de btw. Als je bijvoorbeeld een subsidie krijgt om een bepaald product te promoten of voor de gemeente concrete taken uit te voeren, dan is de subsidie belast (voor zover je al van ‘subsidie’ kunt spreken in zo’n situatie). Op de site van de belastingdienst wordt verder nog de subsidie genoemd die je eenmalig van de gemeente ontvangt, met als enige voorwaarde dat het gesubsidieerde evenement in de gemeente plaatsvindt. Dat is niet een dusdanig concrete tegenprestatie dat de subsidie onder de btw valt.

Hoe zit het dan met de aftrek van btw?

Stel dat je een festival organiseert waarvoor je een subsidie van de gemeente ontvangt. Stel dat je de conclusie mag trekken dat je over die subsidie geen btw hoeft af te dragen. Mag je dan nog wel alle btw op je uitgaven terugvragen? Over op zijn minst een deel van je omzet hoef je immers geen btw af te dragen. De btw werkt namelijk zo dat als je naast btw-belaste omzet ook vrijgestelde omzet hebt (bijvoorbeeld vanwege muziekles geven aan mensen die jonger zijn dan 21 jaar), je een evenredig deel van de btw op je kosten niet mag terugvragen. Hoe zit dat dan bij een subsidie?

Ook dit is zeer ingewikkelde materie, maar het komt er globaal op neer dat van belang is of er naast die subsidies ook inkomsten zijn die wel belast zijn voor de btw (waar dus wel btw over afgedragen wordt) én of er een samenhang is tussen de subsidie en de overige inkomsten. Als je een gratis festival organiseert waar je dus geen kaartjes voor verkoopt en ook verder geen btw-belaste inkomsten ontvangt, dan kun je ook in het geheel geen btw op je uitgaven terugvragen. Als je echter wel kaartjes verkoopt en wellicht ook andere inkomsten hebt (horeca, merchandising, sponsoring), dan staat de ontvangen subsidie de

aftrek van btw op je uitgaven niet in de weg. Je mag dan (in principe) alle btw terugvragen. Daar staat vanzelfsprekend tegenover dat je ook btw moet betalen over de btw-belaste omzet.

De tegemoetkomingen in het kader van de corona-steunmaatregelen (TOGS en TVL) zijn overigens niet belast voor de btw en zullen naar verwachting ook geen invloed hebben op de aftrek van btw op je uitgaven.

Belast voor de inkomstenbelasting (en de vennootschapsbelasting)?

Moet je (ook) inkomstenbelasting betalen over een ontvangen subsidie? Als je die als zelfstandige (ondernemer) ontvangt is het antwoord simpel: ja, een subsidie valt altijd in je ‘winst uit onderneming’ of ‘resultaat uit werkzaamheden’. Dus ook als deze niet belast is voor de btw.

Als je een BV hebt die de subsidie heeft ontvangen geldt hetzelfde, maar

dan voor de vennootschapsbelasting: de subsidie is belast.

Bij een stichting zit dit net iets anders. Veel stichtingen vallen niet onder de vennootschapsbelasting omdat ze óf geen onderneming drijven óf altijd een zodanig laag resultaat behalen dat ze vrijgesteld zijn voor de vennootschapsbelasting. Dan is een subsidie vanzelfsprekend ook niet belast. Valt de stichting wel onder de vennootschapsbelasting, dan is het de vraag of de subsidie onder de ondernemingsactiviteiten van de stichting valt of onder de niet-ondernemingsactiviteiten. Zo’n onderscheid kan bij een stichting namelijk gemaakt worden. Dit is een zeer interessant onderwerp, maar het zou te ver voeren om er hier verder op in te gaan.

Eloy Veldhuijzen, fiscalist bij Bouwman & Veldhuijzen
7 september 2020. Aan dit artikel kunnen geen rechten ontleend worden.

- ingezonden mededeling -

Schipper legal:

mr. Bjorn Schipper is een ervaren entertainment advocaat en oprichter van **SCHIPPER LEGAL** in Amsterdam. Een intakegesprek van een half uur is gratis. Voor leden van de Ntb geldt een gereduceerd uurtarief van euro 150,= (exclusief btw en externe kosten). Voor procederen geldt een urenmaximum van 50 uur tegen het genoemde gereduceerde uurtarief. Het normale (basis)uurtarief is euro 200,= (exclusief btw en externe kosten) en geldt bij procedures vanaf 50 uur.

SCHIPPER LEGAL:

mr. Bjorn Schipper	m +31619610500	e bjorn@schipperlegal.nl
Postbus 36424	f +31208908580	w www.schipperlegal.nl
1020 MK Amsterdam		tw @bjornschipper

Fiscale en administratieve dienstverleners, ook voor ZZP-ers

Zakelijke kracht en persoonlijke aandacht

Specialisten in artiestenzaken zoals:

- belastingaangiften
- jaarrekeningen
- fiscale advisering

Bezoek- en postadres:
Zielhorsterweg 57
3813 ZX Amersfoort
Tel.: 033-489 29 30
Fax: 033-445 02 20
info@bouwmanveldhuijzen.nl

Een gouden toekomst

Bart Wirtz

Na ons duo-optreden in het mystieke jongerenhol 'Raster Onmogelijk', liep ik rond middernacht met Joost Patocka, die mij die avond al drummend de klappen van de zweep had laten zien, naar het enige Chinese restaurant in de wijde omtrek dat rond deze tijd nog open moest zijn. Naam van het etablissement: 'Een gouden toekomst'. Mooi; niet *'de gouden toekomst'*, alsof de weg naar voren een met zekerheid geplaveid eenrichtingspad is, maar een aanduiding van meerdere mogelijkheden die kunnen leiden tot *een* geluk in de toekomst. Joosts geluk lag slechts enkele minuten voor ons toen bleek dat er een degelijke Babi Pangang werd geserveerd.

In tijden van corona is werk voor onze sector geen vanzelfsprekendheid meer. Wij waren ons daar aan dat Chinese tafeltje zeer van bewust en raakten aan de praat over de toekomst van ons culturele systeem. Joost musiceert, organiseert concerten en doceert en coördineert op Codarts Rotterdam. Kortom; hij staat met beide benen in de muziek. Zodoende kwamen we in gesprek over de toekomst van ons muzikale eco-systeem. Want hoe houd je dit in leven, na jarenlang door velen te zijn weggezet als linkse hobbyisten en de daarmee gepaard gaande dalende steun vanuit de overheid? Of beter nog; hoe verduurzaam je het muzikale landschap?

Dit begint met een goed product. Met recht kunnen we zeggen dat de Nederlandse conservatoria tot de beste opleidingen ter wereld behoren. Dat trekt studenten van over heel de wereld, wat weer resulteert in een ontzettend hoog niveau. Maar inmiddels is het aantal buitenlandse studenten, mede door Europese subsidies, zo groot geworden dat het voor Nederlandse musici steeds lastiger wordt om toegelaten te worden. Je zou kunnen zeggen dat ze dan gewoon harder moeten oefenen, maar om als 18-jarige de concurrentie aan te gaan met een ervaren Italiaanse masterstudent van 23 is

soms een lastige uitdaging. Moeten alle buitenlanders dan het land uit? Nee, want de verschillende achtergronden en invloeden zorgen juist voor interessante kruisbestuivingen. Orkesten zijn een poel van verscheidenheid en dat komt de kwaliteit ten goede. We moeten zoeken naar een gezonde balans waarin niet alle buitenlanders na hun studie weer vertrekken naar hun thuisland, maar iets toevoegen aan het systeem. Tegelijkertijd moeten Nederlandse musici de kans krijgen om zich voldoende te ontplooiën en te kunnen werken aan een eigen identiteit.

Daarmee zijn we als musici waardevoller voor een gezonde afzetmarkt. Wij moeten als toonkunstenaars namelijk gaan beseffen dat we een verantwoordelijkheid hebben naar ons publiek. Wij zijn de belangrijkste reden dat mensen komen luisteren. Of niet. Die verbinding wordt te weinig belicht. Ik heb het niet alleen over een aankondiging op Facebook. Het is ook een goede podiumpresentatie, uitleg over wat er gebeurt en wat je bezighoudt. Het houdt bovendien in dat je creatief moet zijn met speelplekken om een nieuw publiek te bereiken. Gelukkig zijn er steeds meer muzikanten die dat inzien en zelf een podium opzetten of festival organiseren.

Dit zijn slechts voorbeelden. Niet iedereen is in de wieg gelegd om een concert te organiseren, sterker nog; bij sommigen zou het een drama worden. Het gaat om het principe dat we zelf verantwoordelijk zijn voor het welvaren van ons systeem. Waarmee kun je iets toevoegen aan het eco-systeem van de muziek? Als we ons af en toe die vraag stellen, en daarmee iets doen, hebben we wellicht een gouden toekomst voor ons.

Bart Wirtz is saxofonist en bracht onlangs zijn vierde album *Beneath the Surface* uit. Hij presenteert samen met Rolf Delfos wekelijks het programma 'Dutch Jazz' op SublimeFM

Uitspraak in hoger beroep zaak Martin Garrix

Investeringszolderkamerproducers verdienen óók bescherming

Door Bjorn Schipper

In *Muziekwereld* 2017-4¹ schreef ik over de uitspraak van de rechtbank² in eerste aanleg in de langsepende kwestie van *deejay*, producer en artiest Martin Garrix³ tegen zijn voormalige managementkantoor MAS Management (hierna ‘MAS’) en platenmaatschappij Spinnin’ Records. In het hoger beroep heeft het Gerechtshof⁴ eind 2019 een voor de Nederlandse muziekindustrie belangrijke uitspraak gedaan. In deze bijdrage voor *Muziekwereld* ga ik vooral in op de overwegingen van het Hof over het naburige recht van fonogrammenproducenten in relatie tot zogeheten ‘zolderkamerproducers’: artiesten/producers die hun tracks vooral ‘thuis’ in een eigen studio en/of met eigen instrumenten, apparatuur en/of software maken. Uit de uitspraak van het Hof blijkt verder dat het op 1 juli 2015 ingevoerde auteurscontractenrecht onder bepaalde omstandigheden reflexwerking kan hebben en tevens van toepassing kan zijn op overeenkomsten die strikt genomen géén exploitatieovereenkomst zijn.

Van zolderkamerproducer tot wereldster

Waar gaat deze zaak ook alweer over? In 2012 en 2013 tekende een nog minderjarige Martin Garrix samen met zijn vader exclusieve management- en productieovereenkomsten met MAS respectievelijk Spinnin’ Records. Vader en zoon wonnen hiervoor eerst inhoudelijk advies in van enkele in entertainmentrecht gespecialiseerde juristen. MAS en powerhouse Spinnin’ Records zijn samen met muziekuitgeverij MusicAllStars Publishing nauw met elkaar verweven en manifesteren zich als een succesvolle ‘exploitatie-driehoek’ waarbij exploitatierechten van artiesten en auteurs in onderlinge afstemming beheerd, gepromoot en geëxploiteerd worden.⁵ Het bleek destijds de ideale springplank voor Martin Garrix. Kort nadat Martin Garrix in 2012 bij

MAS en Spinnin’ Records tekende, scoorde hij met zijn nummer *Animals* een wereldhit. De rest is geschiedenis. Martin Garrix is uitgegroeid tot een van de populairste dj’s, producers en artiesten ter wereld.

Uitspraak rechtbank

In een uitgebreid gemotiveerd (tussen)vonnis oordeelde de rechtbank kort gezegd dat Martin Garrix destijds bij het aangaan van zijn management- en productieovereenkomsten met MAS en Spinnin’ Records op het verkeerde been is gezet waardoor sprake is van dwaling. De rechtbank bevestigde op die grond de door Martin Garrix ingeroepen vernietiging van de verschillende overeenkomsten. Daarnaast oordeelde de rechtbank dat Martin Garrix vanwege de manier waarop

zijn tracks feitelijk door hem vervaardigd, bekostigd en aangeleverd zijn, als de fonogrammenproducent in de zin van het naburige recht moet worden beschouwd, en niet Spinnin’ Records.

Artiestenmanagement en zorgplicht

De rechtbank oordeelde dat managementovereenkomsten tussen artiesten en managers zich laten kwalificeren als overeenkomsten van opdracht in de zin van artikel 7:400 e.v. Burgerlijk Wetboek (BW).⁶ Dit brengt met zich mee dat op artiestenmanagers een wettelijke zorgplicht rust ter behartiging van de belangen van artiesten. De rechtbank oordeelde dat MAS haar bijzondere zorgplicht had geschonden doordat zij een te weinig actieve en kritische houding aan de dag legde bij de onderhandelingen over een nieuwe productieovereenkomst met Spinnin’ Records. MAS had Martin Garrix als artiestenmanager moeten wijzen op de belangenverstrengeling die zich hierbij voordeed en hem moeten adviseren externe expertise in te schakelen. Het vonnis van de rechtbank op dit punt deed artiestenmanagers zichzelf achter de oren krabben⁷.

Het Hof komt nu tot een andere conclusie en oordeelt dat Martin Garrix juridisch niet gedwaald heeft ten tijde van het aangaan van de management- en productieovereenkomsten. Ook van bedrog of misbruik van omstandigheden is geen sprake. De uitspraak van het Hof neemt in zoverre de onrust bij artiestenmanagers weg doordat duidelijk wordt dat onder de gegeven feiten en omstandigheden doorgaans niet al te lichtvaardig een (wezenlijke) schending van de wettelijke zorgplicht van de artiestenmanager-opdrachtnemer of wilsgebrek wordt aangenomen. Er gaat een uitgebreid feitenonderzoek aan vooraf, waarbij ook de eigen gedragingen van de artiest aan bod komen. Met deze uitspraak van het Hof lijkt de nuance weer terug in de discussie over de aard, inhoud en omvang van de bijzondere zorgplicht van artiestenmanagers.

Uitvoerende draaikunstenaars

Het Hof oordeelt dat de creatieve werkzaamheden van Martin Garrix als deejay die zijn eigen muziek uitvoert

niet te vergelijken zijn met die van de ouderwetse ‘gewone’ geluidsproducer die slechts werkzaamheden verricht en aanwijzingen geeft in het kader van de opname van andermans uitvoering van een muziekwerk. Al eerder is geoordeeld dat zo’n ‘gewone’ geluidsproducer zelf géén uitvoerende kunstenaar is in de zin van het naburige recht.⁸

Bij elektronische muziek vallen het moment van componeren, uitvoeren en opnemen meestal samen. Het Hof oordeelt nu in algemene zin dat óók dj’s uitvoerende kunstenaars zijn in de zin van het naburige recht. Het Hof volgt hiermee de muziekpraktijk waarbij vaderlandse dj’s al decennialang tot de absolute wereldtop behoren en bijvoorbeeld ook Sena en de Belastingdienst⁹ niet (meer) twijfelen aan de hoedanigheid van dj’s als uitvoerende kunstenaars. Volgens mij is het de eerste keer dat de Nederlandse rechter dj’s erkent als uitvoerende kunstenaars. Alleen de woordkeuze van het Hof lijkt niet helemaal te matchen met de muziekpraktijk. Strikt genomen zijn dj’s geen producers maar artiesten die muziek van zichzelf en anderen op creatieve wijze mixen en al dan niet live ten gehore brengen¹⁰.

Reflexwerking auteurscontractenrecht

Martin Garrix beriep zich op de vernietiging van de management- en productieovereenkomsten vanwege het bestaan van onredelijk bezwarende bedingen in de zin van artikel 25f lid 2 Auteurswet (Aw) in verbinding met artikel 2b Wet naburige rechten (Wnr). Het gaat hier om de redelijkheidstoets uit het moderne auteurscontractenrecht die terugwerkende kracht kent en daarmee eveneens van toepassing kan zijn op exploitatieovereenkomsten van vóór 1 juli 2015. Martin Garrix viel meer in het bijzonder over de eenzijdige verlengingsopties van MAS en Spinnin’ Records in de exclusieve management- en productieovereenkomsten.

Vaststaat dat de productieovereenkomst van Martin Garrix met Spinnin’ Records kwalificeert als exploitatieovereenkomst in de zin van artikel 25b Aw. Het auteurscontractenrecht is hierop van toepassing. Het is de vraag of de managementovereenkomst van Martin

Garrix met MAS, die materieel niet kwalificeert als exploitatieovereenkomst, óók onder de reikwijdte van het auteurscontractenrecht kan vallen. Het Hof oordeelt van wel. De management- en productieovereenkomsten van Martin Garrix zijn zodanig met elkaar verbonden dat de bescherming tegen onredelijk bezwarende bedingen uit het auteurscontractenrecht zich hier óók uitstrekt tot de managementovereenkomst. Beide overeenkomsten staan volgens het Hof in het teken van het stimuleren van de verkoop en exploitatie van muziek en het vergroten van de bekendheid van Martin Garrix om diezelfde muziek te promoten. Daarnaast zijn beide overeenkomsten Martin Garrix als één geheel aangeboden, op hetzelfde moment door hem aangegaan voor gelijke duur en met gelijke verlengingsmogelijkheden. Verder zijn beide overeenkomsten feitelijk door een en hetzelfde team van MAS en Spinnin’ Records uitgevoerd. Het Hof haalt tegen deze achtergrond een streep door de eenzijdige exclusieve optiebedingen in de management- en productieovereenkomsten. Het Hof overweegt dat ten tijde van de contractverlenging al een groot commercieel succes was behaald en dat eenzijdige verlenging tegen dezelfde voorwaarden een onevenredig groot verschil tot gevolg heeft in de vergoedingen die Martin Garrix ontvangt vergeleken met de opbrengsten van Spinnin’ Records.

Vanwege nauwe samenhang met exploitatieovereenkomsten kan het auteurscontractenrecht aldus doorwerken in niet-exploitatieovereenkomsten, en in zoverre reflexwerking hebben. Zelfs met terugwerkende kracht.

Zolderkamerproducer is fonogrammenproducent
Platenmaatschappijen zagen zich na de uitspraak van de rechtbank geconfronteerd met een nieuwe realiteit waarbij zolderkamerproducers als fonogrammenproducent van de door hen vervaardigde opnamen kunnen worden aangemerkt. En niet de platenmaatschappij, zoals vaak in dit soort platen-, producers- en artiestencontracten tot uitgangspunt wordt genomen.

Het Hof bevestigt het oordeel van de rechtbank.

Martin Garrix is vanwege het feit dat hij zijn opnamen thuis op zijn eigen apparatuur en met zijn eigen instrumenten produceerde, en het feit dat hij daarnaast ook nog zelf of op eigen kosten de mastering van de finale versies van deze opnamen verzorgde, de fonogrammenproducent in de zin van artikel 1d Wnr van zijn opnamen. Opvolgende versies van de eerste opnamen zijn daarbij volgens het Hof niet aan te merken als ‘eerste’ opname in de zin van het naburige recht.¹¹ Dat in de productieovereenkomst van Spinnin’ Records iets anders was bepaald, doet aan dit rechtsfeit niets af.

Uit de parlementaire geschiedenis van de Wnr volgt dat vervaardigen het centrale begrip is en dat de persoon die de organisatie van de eerste opname op zich neemt en die daarvoor de financiële verantwoordelijkheid draagt, de fonogrammenproducent is.¹² Het Hof benadrukt dat het doel van de bescherming van de fonogrammenproducent het terugverdienen van bijzonder hoge en riskante investeringen is. Het Hof bevestigt de eerdere overweging van de rechtbank dat alle andere kosten die verband houden met de totstandkoming, promotie en exploitatie van de opnamen in beginsel niet relevant zijn voor de kwalificatie als fonogrammenproducent. De partij die in de eerste vastlegging van een opname investeert, is zijn investering kwijt als die opname geen succes wordt of niet tot verdere exploitatie wordt overgaan. Aan de voor de kwalificatie als fonogrammenproducent wel relevante kosten wordt geen minimum gesteld. Wat voor een platenmaatschappij een geringe investering is, kan voor een zelfstandige producer een aanzienlijke investering zijn. Een kwalitatieve benadering lijkt hiermee voor de hand te liggen. Het is immers noodzakelijk de mogelijkheid van een behoorlijk rendement voor de producent van fonogrammen te waarborgen om die specifieke investeringen – die hoog en riskant *kunnen* zijn - te kunnen terugverdienen¹³. Dat geldt voor zowel platenmaatschappijen als zelfstandige producers.

Het Hof lijkt vooral te worstelen met de vraag wat bij elektronische muziek nu precies onder het (doen) vervaardigen van een fonogram moet worden verstaan.

Waar de rechtbank overweegt dat het naburig recht van de fonogrammenproducent toekomt aan degene die het financiële risico draagt van de kosten die verband houden met de eerste vastlegging van een opname, is het Hof het met partijen eens dat hierbij met name bepalend is wie het initiatief tot en de verantwoordelijkheid voor de eerste vastlegging neemt. Bedoelde verantwoordelijkheid kan hier economisch, financieel, technisch, organisatorisch en/of artistiek van aard zijn.¹⁴

Naar een evenwicht in de moderne muziekpraktijk
In navolging van de rechtbank houdt het Hof platenmaatschappijen een spiegel voor van de nieuwe productierealiteit op het gebied van elektronische muziek, hiphop en beats. Artiesten en producers werken in deze muziekgenres sinds de opkomst van digitale muziekexploitatie eind vorige eeuw volgens een ‘doe-het-zelf-mentaliteit’ en staan met behulp van de nieuwste technieken als zodanig persoonlijk aan de wieg van hun muziekproducties. Op hun beurt zijn platenmaatschappijen juist vanwege de digitale muziekexploitatie minder gaan investeren in muziekproductie, en zich meer gaan focussen op A&R, promotie, marketing en social media. Dat platenmaatschappijen in de moderne muziekpraktijk financieel andere accenten leggen,

staat onder huidig naburig recht niet in de weg aan het verlenen van nabuurrechtelijke bescherming aan de investeringen van de zolderkamerproducers in hun muziekproducties. Het naburige recht van de fonogrammenproducent is destijds niet ingevoerd om *uitsluitend* platenmaatschappijen te behagen en hun investeringen te beschermen.

De uitkomst in deze zaak van Martin Garrix sluit naar mijn mening goed aan bij de moderne muziekpraktijk. Het is een steun in de rug van zolderkamerproducers die exclusieve platen-, producers- en artiestencontracten voorgelegd krijgen waarin platenmaatschappijen ondanks het succes van muziekstreaming steeds lagere digitale royalties bieden en doorgaans de naburige rechten van de fonogrammenproducent – met inbegrip van de bijbehorende Sena- gelden – bedingen, niet zelden gecombineerd met een kickback in de vorm van een percentage van de inkomsten van artiesten uit live optredens en overige commerciële activiteiten.

In de zaak van Martin Garrix loopt nu een cassatieprocedure bij de Hoge Raad.

Bjorn Schipper is advocaat en oprichter van Schipper Legal in Amsterdam.

1. B.H.M. Schipper, ‘Nabuurrechtelijke erkenning voor zolderkamerproducers. Uitspraak in zaak Martin Garrix’, *Muziekwereld* 2017/4, p. 28-31.
2. Rb. Midden-Nederland 20 september 2017, ECLI:NL:RBMNE:2017:4775 (MusicAllstars Management, Spinnin’ Records/Martin Garrix).
3. Echte naam: Martijn Garritsen.
4. Hof Arnhem-Leeuwarden 24 december 2019, m.nt. B.H.M Schipper (AMI 2020/3-4), ECLI:NL:GHARL:2019:11117 (MusicAllstars Management, Spinnin’ Records/Martin Garrix).
5. Te vergelijken met zogeheten 360 graden of ‘full rights’ samenwerkingsovereenkomsten waarbij inkomsten uit exploitatie na aftrek van kosten op basis van specifieke verdeelsleutels worden verdeeld.
6. Zie onder meer r.o. 5.28 t/m 5.33 van het vonnis van de Rechtbank, *supra* noot 3.
7. B.H.M. Schipper, ‘Why can’t we be friends? MMF NL en BAM werken aan model managementovereenkomst’, *Muziekwereld* 2019/2, p. 30-33.
8. Hof Amsterdam 4 mei 2010, ECLI:NL:GHAMS:2010:BM8012 (Geluidsproducers./SENA II), AMI 2010/15, m. nt. K.J. Koelman, en IER 2010/79 m.nt. J.M.B. Seignette. Vgl. G.J. Heevel, ‘De WNR-begrippen “uitvoerend artiest” en “uitvoering” nader beschouwd’, AMI 1996, p. 63-67, J.E. Wintjes, *De rechtspositie van de producer. Intellectuele eigendomsbescherming voor de geluidsregisseur anno 1997 of toekomstmuziek?*, Den Haag: SDU 1997, p. 61-66, en Spoor/Verkade/Visser, *Auteursrecht*, Deventer: Wolters Kluwer 2019, p. 860 en de op die pagina bij de noten 96 en 97 genoemde rechtspraak en literatuur.
9. Directoraat-Generaal Belastingdienst, brief van Minister Zalm van Financiën van 27 november 2006 aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, kenmerk DGB 2006-05912.
10. Vgl. B.H.M. Schipper, ‘Draaikunst of verdraaide kunst? De dj-set als object van het auteursrecht’, AA 2002/3, p. 143-153 en ‘Vertolkers van vinyl. Nabuurrechtelijke aspecten van de dj-set’, AA 2002/4, p. 227-232.
11. Vgl. Spoor/Verkade/Visser, *Auteursrecht*, Deventer: Wolters Kluwer 2019, p. 858 en de op die pagina bij noot 93 genoemde rechtspraak.
12. Vgl. Verkade/Visser, *Parlementaire geschiedenis van de Wet op de naburige rechten*, Delft: Delftse Academische Pers 1993 p. 60.
13. HvJEU 29 juli 2019, zaak C-476/17, ECLI:EU:C:2019:624, r.o. 30 en 44 (Pelham).
14. Vgl. M.T.M Koedooder, ‘Dit kunnen we leren van de zaak Garrix’, *Entertainment Business* 27 februari 2020.

Het leven zit vol financiële gevaren

De Kunstenbond/Ntb biedt speciale verzekeringen aan, exclusief voor leden van de Kunstenbond/Ntb. Het voorkomen van schade is natuurlijk beter, maar als er onverhoopt toch iets gebeurt, is het verstandig dit risico te hebben afgedekt door middel van een goede en uitgebreide verzekering. Risico's zijn er immers altijd, gewoon omdat je leeft en onderneemt. Maar hoe onderken je risico's en welke zijn noodzakelijk om te verzekeren?

Risico's verzekeren

Eigenlijk kan niemand zonder verzekeringen; sommige verzekeringen zijn zelfs verplicht. Verzekerd zijn betekent alleen niet dat er geen enkel risico meer is. Wanneer een instrument bijvoorbeeld valt en daardoor beschadigd raakt, is dat verzekerd via de instrumentenverzekering. Maar wanneer bijvoorbeeld het aantal geboekte optredens tegenvalt en verwachte inkomsten uitblijven, is dat niet verzekerd. Kortom, verzekeren is verstandig om bepaalde zekerheden in te bouwen, maar dat betekent niet dat je geen enkel risico meer loopt. Een ondernemer onderscheidt zich door afgewogen risico's te nemen en daarbij kan een verzekering uitkomst bieden. Het klinkt logisch en het beperken van de risico's is uitermate belangrijk. Onder meer daarom is het zo belangrijk dat verzekeringen aansluiten op hetgeen je ook werkelijk doet. Zo hebben wij verzekeringsspecials gemaakt, exclusief voor leden van de Kunstenbond/Ntb. Een groot aantal leden maakt er al gebruik van.

De Combi

Een speciaal voor de leden van de Kunstenbond/Ntb ontwikkelde verzekering is de aansprakelijkheidsverzekering Combi. Deze verzekering biedt dekking voor

jou (en eventueel je gezinsleden) als particulier maar ook als zelfstandig musicus of kunstenaar. Wanneer je als musicus of artiest voor eigen risico en rekening aan het werk bent, worden jouw activiteiten gezien als zakelijke activiteiten. Dit is nooit verzekerd op een gewone particuliere verzekering en helaas blijken veel mensen hier niet van op de hoogte. De aansprakelijkheidsverzekering Combi is speciaal ontwikkeld voor de leden van de Kunstenbond/Ntb. Hij biedt dekking voor zowel particuliere als zakelijke schade en is voordeliger in premie.

Instrumentenverzekering

De speciale instrumentenverzekering biedt een zeer uitgebreide dekking voor een lage prijs. Met de instrumentenverzekering zijn jouw instrumenten overal ter wereld verzekerd tegen alles dat plotseling en onverwacht kan gebeuren en van buitenaf inwerkt op het instrument; we noemen dat de all risk-dekking. Enige uitzondering is diefstal uit een voertuig: dit is niet verzekerd. Naast instrumenten kun je ook elektronische randapparatuur op de instrumentenverzekering meeverzekeren. Iedereen gaat extra voorzichtig om met zijn instrument, maar een ongeval ligt altijd op de loer. Het is een

geruststellend gevoel dat de financiële gevolgen hiervan goed afgedekt zijn.

Dit zijn slechts enkele voorbeelden van speciale verzekeringen die exclusief aan de leden van de Kunstenbond/Ntb worden aangeboden. Wij bieden ook speciale brandverzekeringen, een doorlopende reisverzekering en een speciale tentoonstellingsver-

zekering aan. Ook de standaard woonhuis-verzekeringen, auto-verzekeringen en zorgverzekeringen worden met kortingen aan de leden aangeboden. Handig is dat je de verzekeringen via de verzekeringssite, die je bereikt via de website van de Kunstenbond (www.kunstenbond.nl), online kunt regelen. Maar ook voor advies zijn wij beschikbaar via 035-5280000.

ADVIESGROEP
VAN DER ROEST

Het Ntb-pakket:

- Instrumentenverzekering
- Aansprakelijkheidsverzekering
- Aansprakelijkheidsverzekering-Combi
- Doorlopende Reisverzekering
- Inboedelverzekering
- Uitvaartverzekering
- Autoverzekering
- Opstalverzekering
- Zorgverzekering

Ritmundo

Stan Rijken

DIVERSITIJ

Verzet de Nederlandse muziekwereld eindelijk de bakens? Immers, met het onvermijdelijke ‘corona’ behoren ‘diversiteit’ en ‘inclusiviteit’ opeens tot de modieuze steekwoorden. Handig in beleidsstukken of toekomstplannen zoals bij de publieke omroep. Ik werd er onlangs met zure weemoed in tweevoud aan herinnerd.

In haar ledenblad *Etalage* (sept. 2020) roept VPRO's jongerenredactie in het artikel 'Voorbij de witte blik' dat de "VPRO zo wit is, daar moeten we gewoon wat mee". Vond ik ook, dertig jaar geleden.

Twee. "Was jij niet mikpunt van de eerste Black Lives Matter-discussies? Jouw programma maakte zoveel los dat alle kranten er vol van stonden," zo herinnerde een vriend me onlangs aan een turbulente tijd toen hiphop, house en world vanuit de marge tegen de mainstream aanschuurden. In Hilversum kwamen die nauwelijks aan bod. Hooguit de VPRO bood ruimte voor hiphop en world. We schrijven 1990, het jaar waarin steeds meer popmuziek van overal ter wereld op plaat en podium beschikbaar komt. Ik beland die zomer in een verhitte discussie rond *Mundial*, mijn gesneefde radioprogramma bij de VPRO.

Destijds bestreek Walter Schlosse's *De Wandelende Tak* op Radio 4 de meer traditionele tak. *De Wereldontvanger* - later *Mundial* geheten - draaide op Radio 3 de popvariant uit alle werelddelen. Op uitdrukkelijk verzoek ging ik als pop & world-kenner deze beoogde mondiale muziekwaaiër vanaf januari 1989 presenteren. Aanvankelijk samen met Mieke van der Weij, vanaf september 1989 solo. Woensdagmiddag ingeklemd tussen de serieuze indie-pop van *De Moordlijst* en Wim Schippers' frivole grabbelton *Ron Flon Flon* bereikte *Mundial* zo'n 200.000 luisteraars. Vandaag onvoorstelbaar, maar wat wil je. Commerciële radio was net een jaar eerder gestart, 'Hilver-

sum' bezat zodoende een ether-monopolie. We spreken nog over pre-internet. Per briefmet-postzegel ontvingen luisteraars op verzoek maandelijks het *Mundial* Journaal, d.w.z. een met de hand gekopieerde playlist, inclusief een lijst met world-platenwinkels van Groningen tot Maastricht. Dat uitgebreide netwerk kreeg zomer 1990 een ansichtkaart met de oproep 'Rijven moet blijven'. Buiten mij om verspreid door een fan die vond dat worldmusic matters en die via duizenden kaarten *Mundial* wilde behouden. Want, ontslagbrief (8 juni 1990): "Tussen de westerse popmuziek, zoals die in onze cultuur zijn beslag heeft gevonden, en de niet-westerse muziek, gaapt een fundamentele culturele en muzikale kloof, een hemelsbreed verschil in intentie, die binnen het bestek van Radio 3 onoverbrugbaar is gebleken."

De kaartenactie veroorzaakte een kettingreactie: een roerige VPRO jaarvergadering, artikelen in alle dagbladen. Steunbetuigingen van gerenommeerde buitenlandse popcollega's als Charlie Gillett en Dave Marsh. Tevergeefs.

Tijdens de laatste *Mundial*-uitzending op 26 september 1990 floepten spontaan mijn afscheidwoorden eruit: "Vanaf volgende week wast de VPRO witter."

Ik heb het geweten. Zoals een columnist die de omroep van racisme beschuldigde (Volkskrant 29 sept. '90). Waarop het radioteam per ingezonden brief zichzelf schoonwaste met: "Wij gaan dus de wereldmuziek weer gewoon aan bod laten komen in alle programma's van de VPRO op Radio 3." (Volkskrant 9 okt '90). Niet dus.

Inmiddels drie decennia verder zendt Hilversum in DAB, maar ontvangen we in mono nog altijd een Anglo-Amerikaans geluid; kijken we kleuren-tv maar ontvangen een zwart-witbeeld van de popmuziek. Aan een nietsvermoedende VPRO-jongerenredactie de taak om de 'Diversitijd' opnieuw te agenderen.

Stan Rijken is muziekjournalist, programmamaker en deejay. (www.40upradio.nl/stanrijven)

Onder de leden

Harpiste Saskia Rekké

Harpiste Saskia Rekké (51) is sinds begin jaren negentig freelance-harpiste bij diverse beroepsorkesten. Nu corona het muzikleven zo goed als stil heeft gelegd, is ze zich aan het herbezinnen.

Op 13 maart ging Saskia Rekké van 100 naar 10 procent. Het was de dag dat Rutte verregaande maatregelen aankondigde om het coronavirus in te dammen. Concerten werden geannuleerd, maar de lockdown was nog niet van kracht. 'Ik had dus nog een beetje hoop dat het tijdelijk zou zijn, dat we er snel weer uit zouden komen. Maar toen de boel definitief op slot ging, was ik diep geschokt. Je hele bestaan wordt onderuit gehaald.' Rekké, die inmiddels haar kalmte heeft herwonnen, zag in maart het fundament van haar huis in een gapend gat verdwijnen. Viel er van de restanten nog iets te maken of moest ze omzien naar een nieuw onderkomen? Na de ontzetting dat er iets weg was dat misschien nooit meer terugkomt, kwam de adrenaline-rush. Koortsachtig plannen bedenken. Onvoltooide nummers afmaken.

Een website bouwen. Klusjes, klusjes, klusjes. En regelmatig bellen met collega-replaçanten om stoom af te blazen, maar ook weer niet te vaak en te lang: anders praat je elkaar maar de put in. Rekké moest in de eerste weken van de lockdown ook knokken om haar geld. Alle concerten waren geannuleerd en vaste musici zaten thuis, maar hoe zat het met de doorbetaling van freelancers? Volgens de Wet arbeidsmarkt in balans (Wab) en de nieuwe cao-replaçanten, beide sinds 1 januari 2020 van kracht, hebben die net als orkestleden in vaste dienst recht op doorbetaling. Samen met het Platform voor Freelance Musici (PvFM) en de Kunstenbond, die de Wab en nieuwe cao erdoorheen hebben gekregen, schreef Rekké de orkesten aan. 'Ik schreef die brieven samen met Karin Boel-

houwer van de Kunstenbond. De orkesten hebben inmiddels allemaal betaald, alleen het Rotterdams Philharmonisch Orkest moet nog over de brug komen. Als de nieuwe cao er niet was geweest, had ik naar mijn centen kunnen fluiten. Gelukkig heb ik ook nog een WW-uitkering.' Rekké knokt sinds begin 2019 voor een gelijke behandeling van werknemers en freelancers. Daarvoor hield ze zich stil, uit angst niet meer gevraagd te worden door orkesten. 'Freelancers worden vergeleken met orkestleden in vaste dienst zwaar onderbetaald. Toen Dorine Schoon het aandurfde om dit via het PvFM aan de kaak te stellen, dacht ik: nu is het tijd om me hierbij aan te sluiten.' Rekké sloot zich in 2019 ook aan bij de werkgroep cao-replaçanten, een initiatief van het PvFM. 'Ik heb altijd wel gehouden van regelwerk

en ben blij dat ik heb kunnen bijdragen aan de totstandkoming van de wet. Eindelijk is de kloof tussen freelancers en collega's in vaste dienst gedicht.' Dankzij de nieuwe cao kan ze ook na nabetalingen tegemoet zien over de eerste maanden van dit jaar. 'De cao is van kracht per 1 april 2020, de afspraken die erin staan gelden echter met terugwerkende kracht vanaf januari 2020. De orkesten zijn nu bezig om iedereen in de juiste schaal te plaatsen. Aangezien ik al 28 jaar orkestervaring heb, zal ik vrij hoog ingeschaald worden.'

Pijnlijk is alleen wel dat dit misschien ook het einde inluidt van haar carrière als orkest-harpiste. Rekké vreest dat orkesten alleen

nog maar goedkope jongeren zullen uitnodigen. 'Onder het mom van: wij geven de jeugd een kans. De Kunstenbond heeft gezegd de komende jaren te gaan monitoren of oudere freelancers gediscrimineerd worden. Maar dat zal mij en andere muzikanten niet helpen: waar moet je dan in die jaren van rondkomen?' Had ze zich dan beter niet hard kunnen maken voor de nieuwe cao? Het ligt wat gecompliceerder, zegt Rekké. 'Als harpiste heb je niet het eeuwige leven, het is fysiek zwaar. Kijk maar eens rond bij de orkesten: de zestigplussers zijn op een hand te tellen. De afgelopen jaren hield ik er al rekening mee dat ik met dit werk mijn pensioen niet zou halen. Stoppen wil ik nog niet, maar ik zal me de komende jaren moeten heruitvinden. Corona, en misschien de nieuwe cao, hebben dat proces in een stroomversnelling gebracht. Hopelijk kan ik over een paar jaar zeggen: het virus heeft me een zet in een nieuwe richting gegeven.' Een van de richtingen die ze momenteel verkent, is die van het verbeteren van het welzijn van ouderen met muziek. Daarnaast werkt ze twee dagen per week in een muziekwinkel en geeft ze een paar uur les. Het is goed mogelijk dat ze komende jaren vooral dingen gaat combineren. 'Het Concertgebouw-orkest zal vermoedelijk meer kijken naar kwaliteit dan onkosten, dus wellicht dat ik daar nog regelmatig kan spelen. De harp hoeft niet aan de wilgen komen te hangen.'

Wat heb je aan de Kunstenbond gehad?

'Toevallig heb ik ze laatst nog gebeld, om te vragen wat de invloed was van een klusje op mijn WW. De lijntjes zijn een stuk korter geworden sinds

ik als lid van de werkgroep cao-replaçanten heb samengewerkt met Mark Gerrits en Karin Boelhouwer. Daarvoor heb ik eigenlijk nooit om advies gevraagd. Ik dacht: je kunt ze toch niet zomaar bellen? Ze heb-

ben wel wat beters te doen. Nu weet ik dat ze heel toegankelijk zijn. Dat vertel ik nu ook aan mijn collega's.'

Jeroen Akkermans

**Wij weten wat
er speelt!**

Word nu lid!

tel. 020-2108050

www.ntb.nl

Wat heb je aan de Ntb?

- Juridische check contracten.
- Rechtsbijstand bij problemen met opdrachtgevers, inning achterstallige gages en weigering uitkeringen.
- Goedkoopste instrumentenverzekering met (wereld)dekking bij optredens.
- Begeleiding en advies over: de rechtsvorm die het beste bij je bedrijf past, belastingen en ouderdomspensioen.
- Zakelijke kennis van en netwerk binnen de muziek- en podiumwereld.
- Goedkope factureringsservice en loonadministratie optredens via artiestenverloningen.nl.
- Advies op maat over opbouw (muziek)carrière of lespraktijk, aanvragen van subsidies, maken van geluidsopnamen/cd's.

De Ntb is dé vakorganisatie voor musici